

**T.C.
İSTANBUL ATLAS ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**SAĞLIKLI YETİŞKİNLERİN ANLATILARINDA METAFOR
KULLANIMLARININ İNCELENMESİ**

Emine KILIÇ

**DANIŞMAN
Dr. Öğr. Üyesi Merve SAVAŞ**

Dil ve Konuşma Terapisi Anabilim Dalı

Dil Ve Konuşma Terapisi Programı

İSTANBUL, 2025

**T.C.
İSTANBUL ATLAS ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**SAĞLIKLI YETİŞKİNLERİN ANLATILARINDA METAFOR
KULLANIMLARININ İNCELENMESİ**

Emine KILIÇ

**DANIŞMAN
Dr. Öğr. Üyesi Merve SAVAŞ**

Dil ve Konuşma Terapisi Anabilim Dalı

Dil Ve Konuşma Terapisi Programı

İSTANBUL, 2025

T.C.
İSTANBUL ATLAS ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TEZ ONAY SAYFASI

ÖĞRENCİ ADI -SOYADI	Emine KILIÇ	
ÖĞRENCİ NUMARASI	212102031	
PROGRAM ADI	Dil ve Konuşma Terapisi Tezli Yüksek Lisans	
İstanbul Atlas Üniversitesi Dil ve Konuşma Terapisi Anabilim Dalında Emine KILIÇtarafından hazırlanan “Sağlıklı Yetişkinlerin Anlatılarında Metafor Kullanımlarının İncelenmesi” adlı tez çalışması jüri tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.		
Tez Savunma Tarihi: 21/ 01/ 2025		
Jüri Üyesinin Unvanı, Adı, Soyadı	Çalıştığı Kurum	İmzası
Dr. Öğr. Üyesi Merve SAVAŞ (Tez danışmanı)	İstanbul Atlas Üniversitesi	
Dr. Öğr. Üyesi Aşena KARAMETE	İstanbul Atlas Üniversitesi	
Dr. Öğr. Üyesi Selim ÜNSAL	İzmir Tınaztepe Üniversitesi	

İstanbul Atlas Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri uyarınca bu tez jüri tarafından onaylanmış ve Enstitü Yönetim Kurulu kararıyla kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Hafize UZUN
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürü

BEYAN

Bu tezin bana ait, özgün bir çalışma olduğunu; çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bulguların sunumu olmak üzere tüm aşamalarında bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı; bu çalışma kapsamında elde edilmeyen tüm veri ve bilgiler için kaynak gösterdiğimi ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi; çalışmamın İstanbul Atlas Üniversitesinde kullanılan “bilimsel intihal tespit programı” ile tarandığını ve öngörülen standartları karşıladığını beyan ederim.

Herhangi bir zamanda, çalışmamla ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçlara razı olduğumu bildiririm.

Emine KILIÇ

İTHAF

Hayat boyu desteğini hep hissettiğim ailem İsmahan Kılıç, Kemal Kılıç ve Özkan Kılıç' a, her zaman yanımda olan, beni destekleyen eşim Yiğithan Şimşek' e ithaf ediyorum.

BÜTÇE DESTEKLERİ

SAĞLIKLI YETİŞKİNLERİN ANLATILARINDA METAFOR KULLANIMLARININ İNCELENMESİ

Bu tez çalışması için herhangi bir kurumdan bütçe desteği alınmamıştır.

TEŞEKKÜR

Öncelikle danışmanlığımı üstlenen, lisans ve yüksek lisans eğitim hayatım boyunca bakış açısı, bilgisi ve deneyimlerini hiçbir zaman esirgemeyen yol göstericiliği ile her zaman destek olan değerli hocam ve tez danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Merve SAVAŞ'a,

Yaşadığım tüm süreçte her zaman destekçim olan aileme,

Tez sürecim boyunca her an yanımda olan, motive eden, desteğini esirgemeyen eşim aynı zamanda meslektaşım Dkt. Yiğithan ŞİMŞEK'e,

Tez sürecim boyunca yardımlarını esirgemeyen Dkt. Fahri KOCA' ya,

Sonsuz teşekkür ederim, iyi ki varsınız...

Ocak 2025

Emine KILIÇ

İÇİNDEKİLER

Sayfa no

İÇ KAPAK.....	-
ONAY SAYFASI	-
BEYAN	iii
İTHAF.....	iv
BÜTÇE DESTEKLERİ.....	v
TEŞEKKÜR.....	vi
İÇİNDEKİLER.....	vii
SİMGE/SEMBOL VE KISALTMALAR LİSTESİ	ix
ŞEKİL VE RESİMLER LİSTESİ.....	x
TABLolar LİSTESİ.....	xi
ÖZET	xii
ABSTRACT.....	xiii

1. GİRİŞ VE AMAÇ	1
2. GENEL BİLGİLER	3
2.1 METAFOR KAVRAMI VE TEMELLERİ.....	3
2.2 YAŞLILIK KAVRAMI VE METAFOR.....	3
2.3 BİLİŞSEL VE KÜLTÜREL BOYUT.....	4
2.4 METAFORLARIN DUYGUSAL BOYUTU.....	5
2.5 SOSYAL VE KİŞİSEL ETKİLER.....	5
2.6 DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLERİN ETKİSİ.....	6
2.7 KLİNİK VE UYGULAMALI DEĞER.....	6
3. GEREÇ VE YÖNTEM.....	8
3.1 ARAŞTIRMANIN MODELİ.....	8
3.2 ETİK KURULL İZNİ.....	8
3.3 KATILIMCI BİLGİLERİ.....	8
3.4 VERİ TOPLAMA ARAÇLARI.....	9

3.5 VERİLERİN ANALİZİ.....	10
4. BULGULAR.....	11
5.TARTIŞMA.....	41
5.1. TARTIŞMA.....	41
5.2. ÇALIŞMANIN SINIRLILIĞI.....	43
5.3. SONUÇ.....	44
5.4. ÖNERİLER	45
6.KAYNAKLAR	46
7.EKLER	49
EK 1: İNTİHAL RAPORU.....	49
EK 2: MONTREALBİLİŞSEL DEĞERLENDİRME/MoCA	50
EK 3: VİDEO TEMELLİ PRAGMATİK DİL BOZUKLUĞU DEĞERLENDİRME ARACI.....	51
8.ÖZGEÇMİŞ	52

SİMGE/SEMBOL VE KISALTMALAR LİSTESİ

MoCA-TR	Montreal Bilişsel Değerlendirme Ölçeği
---------	--

TABLÖLAR LİSTESİ

Sayfa no

Tablo 4.1: Katılımcıların Demografik Bilgileri.....	11
Tablo 4.2: Cinsiyet Gruplarında MoCA-TR Puanları ve Metafor Kullanım Sıklığı Arasındaki Fark.....	12
Tablo 4.3: Yaşlı ve Genç Gruplarında MoCA-TR Puanları ve Metafor Kullanım Sıklığı Arasındaki Farklar.....	12
Tablo 4.4: Korelasyon Tablosu.....	13
Tablo 4.5 Metaforlar ve Kullanım Sıklıkları.....	13
Tablo 4.6: Katılımcıların Sözce ve Metafor Oranları.....	38

ÖZET

Metafor, bir şeyi veya bir fikri ona çok benzeyen niteliklere sahip başka bir şey ile genel olarak "gibi", "benzer" sözcüklerini kullanmaksızın istenen tanımlamayı yapmak, anlatıma üslup güzelliği ve kolaylığı katmak amacıyla kullanılan sözcük ya da sözcük kümesidir. Metafor kullanımı, yalnızca dilsel bir ifade biçimi olarak değil, aynı zamanda bireylerin düşünme ve anlama süreçlerini de derinden etkileyen bir mekanizma olarak kabul edilmektedir. Yaşlanma süreci, bilişsel, duygusal ve sosyal dinamiklerde önemli değişikliklere yol açmakta ve bu durum, metafor kullanımını etkilemektedir. Çalışmanın amacı yaş, cinsiyet ve eğitim düzeyinin sağlıklı yetişkinlerin konuşma örneklerinde ortaya çıkan metafor kullanım sıklığı üzerindeki etkilerini belirlemektir.

Bu çalışma sağlıklı 65 yaş ve üzeri (n=50) ile 18-23 (n=50) yaş arası 51 erkek ve 49 kadın olmak üzere toplamda 100 katılımcı ile gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların MoCA-TR puanlarının 21 ve üzeri olması dahil edilme kriterlerindendir. Katılımcıların metafor kullanımlarının incelenmesi için Video Temelli Pragmatik Dil Bozukluğu Değerlendirme Aracı uygulanmış ve anlatı örnekleri elde edilmiştir. Anlatılar transkribe edildikten sonra metafor kullanımları sayılmış ve elde edilen değer analiz edilmiştir. Veri analizi sonucunda elde edilen ölçek bulguları istatistiksel analizinde SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) 25 programı kullanılmıştır.

Cinsiyet grupları arasında MoCA-TR puanları ve metafor kullanım sıklığı açısından anlamlı bir fark bulunmamıştır (p-değeri = 0.4). Erkekler ve kadınlar arasında metafor kullanım sıklığı açısından anlamlı bir fark bulunmamıştır (p-değeri > 0.9). Gençler ile yaşlılar arasında MoCA-TR puanları açısından anlamlı bir fark bulunmuştur (p-değeri < 0.001). Metafor kullanım sıklığı açısından gençler ile yaşlılar arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır (p-değeri = 0.8). Yaş değişkeni ile MoCA-TR ve metafor kullanım sıklığı arasında anlamlı bir korelasyon yoktur. ($r = -0.344$, $p < 0.001$) ($r = -0.121$, $p = 0.230$)

Bu çalışmada, yaşlı bireylerin metafor kullanımındaki değişimleri incelenmiştir. Türkçe konuşan sağlıklı yetişkinlerde metafor kullanım sıklığı yaş ve cinsiyete bağlı değişimler göstermemektedir. Bununla birlikte kognitif performans yaşla birlikte düşmektedir. Bu durum, metafor kullanım sıklığının yaşla birlikte büyük ölçüde değişmediğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Metafor, anlatı, dil, iletişim, sağlıklı yetişkinler.

ABSTRACT

Metaphor is a word or set of words used to make the desired definition of a thing or an idea with something else that has very similar qualities, generally without using the words "like" or "similar", and to add stylistic beauty and ease to the expression. The use of metaphor is accepted not only as a form of linguistic expression, but also as a mechanism that deeply affects the thinking and understanding processes of individuals. The aging process causes significant changes in cognitive, emotional and social dynamics, and this affects the use of metaphor. The aim of this study is to determine the effects of age, gender and education level on the frequency of metaphor use in the speech samples of healthy adults.

This study was conducted with a total of 100 participants, including 51 healthy men and 49 women aged 65 and over ($n=50$) and between the ages of 18-23 ($n=50$). One of the inclusion criteria is that the participants' MoCA-TR scores are 21 and above. To examine the participants' metaphor use, the Video-Based Pragmatic Language Impairment Assessment Tool was applied and narrative examples were obtained. After the narratives were transcribed, metaphor usages were counted and the obtained value was analyzed. SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) 25 program was used in the statistical analysis of the scale findings obtained as a result of the data analysis.

There was no significant difference between gender groups in terms of MoCA-TR scores and frequency of metaphor use ($p\text{-value} = 0.4$). There was no significant difference in the frequency of metaphor use between men and women ($p\text{-value} > 0.9$). A significant difference was found between young and old people in terms of MoCA-TR scores ($p\text{-value} < 0.001$). There was no significant difference between young people and older people in terms of metaphor use frequency ($p\text{-value} = 0.8$). There is no significant correlation between the age variable and the frequency of MoCA-TR and metaphor use. ($r = -0.344$, $p < 0.001$) ($r = -0.121$, $p = 0.230$)

In this study, changes in metaphor use of elderly individuals were examined. The frequency of metaphor use in healthy Turkish-speaking adults does not vary depending on age and gender. However, cognitive performance decreases with age. This shows that the frequency of metaphor use does not change significantly with age.

Key Words: Metaphor, narrative, language, communication, healthy adults.

1. GİRİŞ VE AMAÇ

Bu çalışmada, yaşlı bireylerin konuşma dilinde kullandıkları metaforların sıklığı incelenmiş ve yaşa bağlı ortaya çıkabilecek bilişsel, duygusal ve sosyal değişimlerin yaşlanma sürecine özgü dilsel becerilere etkisi incelenmiştir. Metafor, bir kavramı veya düşünceyi, ona benzer niteliklere sahip farklı bir öge aracılığıyla anlatan ve genellikle “gibi”, “sanki”, “benzer” gibi sözcükler kullanılmaksızın gerçekleştirilen bir ifade biçimidir. Günlük iletişimde sıkça kullanılan metaforlar bireylerin duygusal süreçlerini ve bilişsel haritalarını yansıtmakta; bu yönüyle, yaşlanmayla birlikte ortaya çıkan bilişsel ve duygusal değişikliklerin dilsel göstergeleri olarak önemli ipuçları sunmaktadır (Aydın ve ark., 2004).

Demir ve Karakaş Yıldırım (2019), yaptıkları çalışmada “metafor” kavramının güncel sözlük ve ansiklopedilerde yeterince açıklanmadığına işaret etmektedir. Hatta bazı sözlüklerin bu terime hiç yer vermediğini belirtmektedirler. “Metafor” un “mecaz” terimiyle aynı anlama gelmediği vurgulanmış; metaforik anlatımın Türk kültüründe yeni bir olgu olmadığı, en eski metinlerden itibaren yer bulduğu örneklerle gösterilmiştir (Demir ve ark., 2019).

Yaş, cinsiyet, eğitim düzeyi ve sosyo-ekonomik koşullar gibi demografik değişkenlerin, yaşlı bireylerin metafor kullanım sıklığını ve çeşitliliğini nasıl etkilediği bu çalışmanın temel odak noktalarından biridir. Bu doğrultuda, araştırma kapsamında konuşmalar incelenerek, kullanılan metaforların sıklığı belirlenmeye çalışılmıştır. Böylece, yaş, cinsiyet ve eğitim düzeyindeki farklılıkların metafor kullanımını hangi yönlerden etkilediği değerlendirilerek, ileriki araştırmalarda yaşlı bireylerin söylem özelliklerini belirleyen kimlik inşası, sosyal etkileşim stratejileri ve duygusal dışavurum biçimleri hakkında kapsamlı veriler elde edilebilmesi amaçlanmaktadır.

Metaforların yalnızca bir dilsel süsleme olmadığını, aynı zamanda düşünceyi yapılandıran bir mekanizma olduğunu vurgulayan kavramsal metafor kuramı (Lakoff ve ark., 1980) çerçevesinde, yaşlı bireylerin metafor üretimlerindeki değişiklikler incelenmiştir. Yaşlanma ile beraber hafıza, dikkat ve problem çözme gibi bilişsel işlevlerde görülen değişimler, metafor kullanımının niteliğini ve sıklığını dönüştürebilir. Benzer şekilde, yaşlı bireylerin duygusal dünyalarını zenginleştiren ve geçmiş deneyimlere dair yoğun yansımalara kapı aralayan metaforik ifadeler, kimlik anlatılarının ve toplumsal rollere uyum süreçlerinin anlaşılmasında benzersiz bir pencere sunar (Champagne-Lavau ve ark., 2012).

Araştırmanın bulgularının, normal yaşlanma sürecinde görülebilecek bilişsel ve dilsel değişikliklerin saptanmasına yardımcı olacağı düşünülmektedir. Bu sayede, klinik ortamlarda rastlanan pragmatik dil bozukluklarının erken tespitine ve uygun müdahale yöntemlerinin geliştirilmesine de katkı sağlanabilir. Özellikle demans veya diğer nörolojik rahatsızlıklarda yaşanan dilsel kayıpların, metafor kullanımında meydana getirdiği değişiklikler, tanı ve tedavi süreçlerinde yol gösterici olabilir (Rossi ve ark., 2023).

2. GENEL BİLGİLER

2.1 METAFOR KAVRAMI VE TEMELLERİ

Metafor, bir kavram veya olguyu, başka bir kavramın özellikleriyle ilişkilendirerek daha anlaşılır kılmayı amaçlayan bilişsel ve dilsel bir mekanizma olarak tanımlanmaktadır (Lakoff, G. ve ark. 1980). Bu ilişkilendirme, geçmişte çoğunlukla edebî ve retorik bir unsur şeklinde değerlendirilmiş olsa da güncel çalışmalar metaforun düşünce biçimlerimizi ve algılama süreçlerimizi derinden etkilediğini vurgulamaktadır (Ortony, 1993).

Metaforların gündelik yaşamdaki yeri, sadece soyut kavramların somutlanmasıyla sınırlı değildir. Turner ve ark. (1989) çalışmalarında da belirtildiği gibi, günlük konuşmalardan akademik metinlere, reklam dilinden popüler kültüre kadar, dilin hemen her alanında metaforlar kullanılmaktadır. Bu durum, metaforların yalnızca anlatım gücünü artırmakla kalmayıp, aynı zamanda düşünsel çerçeveyi de şekillendirdiğini göstermektedir.

Metaforun bilişsel temelleri, anlama sürecine rehberlik eden zihinsel modellerin inşasını da kapsar. Örneğin, “Hayat bir yolculuktur.” ya da “Zaman nakittir.” gibi yaygın metaforik ifadeler, soyut kavramları somut örneklerle içselleştirmeye yardımcı olan zihinsel haritaları açığa çıkarır. Bu yönüyle metafor, düşünce dünyasının örgütlenmesinde aktif bir rol oynar (Aydın ve ark., 2004).

Sonuç olarak, metaforun temelindeki ilişkilendirme süreci, dilbilimden psikolojiye, sosyolojiden eğitime değin pek çok disiplini ilgilendiren çok boyutlu bir inceleme alanı sunar. Metafor, basit bir “süsleme” olmaktan öte zihinsel süreçleri ve toplumsal etkileşimleri biçimlendiren güçlü bir araç niteliği taşır (Rossi ve ark., 2023).

2.2 YAŞLILIK VE METAFOR

Yaşlılık, kronolojik ölçütlerin yanı sıra fiziksel, sosyal ve psikolojik yönlerin kesiştiği çok boyutlu bir yaşam evresidir. Bu süreçte, bireylerin bedensel işlevlerinden toplumsal rollerine kadar geniş bir yelpazede dönüşümler ortaya çıkar. Metaforlar, yaşlı bireylerin hem kendi yaşlanma deneyimlerini hem de toplumsal konumlarını ifade etmesinde önemli bir araçtır (Lakoff ve ark., 2020).

Günlük dilde “ömrün sonbaharı” veya “bilge çınar” gibi metaforların kullanımı, yaşlanmayla ilgili algıların kültürel ve toplumsal normlarla şekillendiğini gösterir. Bazı

toplumlar yaşlılığı “onur” ve “bilgelik” kavramlarıyla özdeşleştirirken, bazıları ise “yük” ve “bağımlılık” gibi olumsuz metaforlarla tanımlayabilmektedir (Calasanti, 2020).

Yaşlı bireylerin kullandıkları metaforlar, yalnızca onların öznel yaşantılarını değil, aynı zamanda yaşlılık olgusuna yönelik kolektif anlayışı da yansıtır. Bu nedenle, yaşlılık ve metafor ilişkisini bir arada incelemek, yaşlanma süreçlerini derinlemesine anlamak ve toplumsal yaşlanma kalıplarını çözümlemek için önemli bir bakış açısı sunar (Demir ve ark., 2018).

Sonuç olarak, yaşlılık dönemini metaforik ifadeler aracılığıyla ele almak, farklı kültürlerde ve farklı sosyo-ekonomik koşullarda yaşlılık deneyiminin nasıl algılandığını belirlemeye yardımcı olur. Bu yaklaşım, akademik çalışmalarda, sosyal politika hazırlıklarında ve yaşlı bakım hizmetlerinde yaşlı bireylerin ihtiyaçlarını ve değerlerini daha bütüncül değerlendirmeye imkân tanır (Lima ve ark., 2019).

2.3 BİLİŞSEL VE KÜLTÜREL BOYUT

Metaforun bilişsel boyutu, özellikle (Turner ve ark., 1980) kavramsal metafor kuramı ile açıklanır. Bu kurama göre, insanların soyut kavramları somut deneyimler üzerinden anlamlandırdıkları kabul edilmektedir. Dolayısıyla “Zaman nakittir” ya da “Zihin bir bilgisayardır” gibi ifadeler, gündelik yaşamda somut deneyimlerden hareketle şekillenen bir düşünce yapısına işaret eder (Turner ve., ark. 1980).

Kültürel farklılıklar, metaforik ifadenin biçimlenmesinde önemli role sahiptir (Kövecses ve ark., 2010). Farklı kültürler, yaşlılık veya zaman gibi kavramları farklı metaforlarla somutlaştırır. Batı toplumlarında zaman “yakalanacak” veya “harcanacak” bir kaynak olarak görülürken, başka kültürlerde zamanın “akan bir nehir” veya “olgunlaşmayı bekleyen bir meyve” şeklinde betimlenmesi mümkündür (Middleton ve ark., 2019).

Bilişsel açıdan, metaforlar yalnızca iletişimin bir unsuru değil, öğrenme süreçlerinin de merkezinde yer alır. Kompleks veya soyut bir konunun daha kolay anlaşılabilmesi için, bireylerin aşına oldukları somut çerçevelerden yararlanılabilir (Ortony, 1993). Bu yaklaşım, eğitim ortamlarında metafor kullanımını oldukça değerli hale getirir.

Kültürel boyutla birleşen bilişsel etkenler, yaşlılık döneminde gözlemlenen farklılıkları daha belirgin hâle getirir. Farklı toplumlar, yaşlılığa ilişkin metaforik anlatılarını

kendi değer sistemleriyle biçimlendirir. Bu durum, hem yaşlı bireylerin kendi kimlik algılarını hem de çevrelerinin onlara yüklediği rolleri derinden etkilemektedir (Rossi, ve ark., 2023).

2.4 METAFORLARIN DUYGUSAL BOYUTU

Metaforlar, duygu ve ruh hâlini ifade etmede güçlü bir araç işlevi görür. Günlük hayatta kişiler, yaşadıkları kayıp, korku veya coşku gibi yoğun duyguları, metaforik ifadelerle daha etkili şekilde dışa vurabilir (Aydın ve ark., 2004). “İçimde fırtınalar kopuyor” ya da “Kalbimde güller açıyor” gibi ifadelere sıklıkla rastlanır.

Özellikle yaşlılık döneminde, geçmişle hesaplaşma veya gelecek kaygılarıyla baş etme süreçleri, duygusal metaforların artmasına yol açabilir (Van Dijk ve ark., 2019). Örneğin, “hikâyemin son perdesi” veya “ömür defterimin son sayfaları” gibi ifadeler, bireyin yaşlanmaya dair duygusal yaklaşımını somut bir görsellikle aktarır.

Metaforların duygusal yönü, aynı zamanda sosyal etkileşim ve kimlik inşası süreçleriyle de doğrudan ilişkilidir. Yakın çevresi tarafından desteklenen bir yaşlı birey, “etrafımda sağlam bir duvar var” gibi koruyucu metaforlar tercih edebilirken, yalnız hissettiğinde “ıssız bir adada gibiyim” metaforuna yönelebilir (Champagne-Lavau ve ark., 2012).

Duygusal metaforların incelenmesi, ruh sağlığı alanında terapötik bir araç olarak kullanılabilir. Danışanın sık kullandığı metaforları analiz etmek bilişsel çarpıtmaların ve duygusal çatışmaların kaynağına ışık tutabilir. Böylelikle, doğru müdahaleler için zemin hazırlamak mümkündür (Finnerup ve ark., 2016).

2.5 SOSYAL VE KİŞİSEL ETKİLER

Metaforların toplumsal alanda işlevi, bireysel duygu ifadesinin ötesine geçerek ortak anlam çerçeveleri oluşturmasıyla açıklanabilir (Lakoff ve ark., 2020). Günlük konuşmalarda sıkça kullanılan metaforlar, bir toplumun üyeleri arasında paylaşılan değerleri ve inançları görünür kılar.

Kişilerarası iletişimde metaforlar, sadece bilgi aktarımını değil, duygusal ve sosyal bağları güçlendirmeyi de hedefler. Örneğin, ciddi bir hastalıkla mücadele eden bir kişinin “bu

hastalık başıma kara bir bulut gibi çöktü” demesi, yaşadığı çaresizliği ve umutsuzluğu dile getirirken aynı zamanda etrafındaki insanların empati kurmasını da kolaylaştırır (Rossi ve ark., 2023).

Toplumsal konum, meslek, cinsiyet ve yaş gibi etkenler, metafor kullanımını çeşitlendirir. Akademik çevrelerde “paradigma”, “çerçeve”, “ölçek” gibi kavramlar sıklıkla metaforik olarak kullanılırken, farklı ekonomik veya kültürel çevrelerde daha somut ve gündelik örneklerle rastlanabilir (Hummert, 2011).

Bu anlamda, sosyal ve kişisel etkiler bakımından metafor analizleri, kimlik inşası ve duygu yönetimi süreçlerine dair önemli veriler sunar (Monteiro ve ark., 2019). “Kendimi bir yolcu gibi hissediyorum” veya “Bir labirentin içinde yolumu kaybetmiş gibiyim” gibi ifadeler, bireyin içsel süreçlerini toplumsal bir çerçeveye buluşturan güçlü anlatımlardır.

2.6 DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLERİN ETKİSİ

Yaş, cinsiyet, eğitim düzeyi ve sosyo-ekonomik koşullar, metafor kullanımını biçimlendiren temel demografik faktörler arasında yer alır (Palmore, 1999). Örneğin, yüksek eğitilmiş bireylerin daha geniş kelime dağarcığına sahip olması, onların metaforik repertuarını da zenginleştirebilmektedir. (Kövecses, 2010).

Cinsiyet bağlamında bazı çalışmalar, kadınların duygusal, ayrıntılı ve imgesel metaforlara; erkeklerin ise daha nesnel ve teknik ifadelerle eğilimli olduğunu ortaya koymaktadır (Pastorelli ve ark., 2013). Bu farklılığın, toplumsal cinsiyet rolleri ve kültürel beklentiler doğrultusunda ortaya çıktığı düşünülmektedir.

Sosyo-ekonomik durum da metaforik ifadeleri etkilemektedir. Yüksek sosyo-ekonomik konuma sahip bireyler, farklı kültürel kaynaklara erişerek yeni metaforları deneyimleme imkânı bulabilirken, daha sınırlı kaynaklara sahip topluluklarda yineleyen metafor kalıplarının baskın olduğu görülebilir (Ritzer, 2007).

Özellikle yaşlı bireylerde, demografik değişkenlerin etkisi daha belirgin hâle gelmektedir. Yaş ilerledikçe kişinin sağlık durumunda, sosyal çevresinde ve bilişsel

işlevlerinde meydana gelen dönüşümler, “yorgunluk”, “tükenme” ya da “ikinci bahar” gibi tematik metaforların kullanımını artırabilmektedir (Champagne-Lavau ve ark., 2012).

2.7 KLİNİK VE UYGULAMALI DEĞER

Metaforların klinik ve uygulamalı alanlarda değeri, dil ile biliş arasındaki yakın ilişkiden kaynaklanmaktadır. Demans, Alzheimer gibi nörolojik rahatsızlıklarda metafor kullanımının azalması veya bozulması, erken tanı ve müdahale süreçleri için ipuçları sunmaktadır. (Rossi ve ark., 2023).

Psikoterapi ve danışmanlık uygulamalarında, danışanın sık kullandığı metaforları analiz etmek, iç dünyasına dair derinlemesine bilgi edinmeyi kolaylaştırmaktadır. (Ortony, 1993). Kaygı, korku ya da travma gibi durumlara ilişkin metaforik kalıpları tespit etmek, terapist ve danışan arasındaki çalışmayı daha sistematik bir zemine oturtabilmektedir (Finnerup ve ark., 2016).

Rehabilitasyon ve ağrı yönetimi gibi alanlarda da metaforların güçlü bir araç olduğu kabul edilmektedir. Hastaların ağrı veya güçsüzlük deneyimlerini metaforik olarak ifade etmesi, söz konusu olumsuz duyguları tanıma ve dönüştürme süreçlerine katkı sağlayabilmektedir. (Monteiro ve ark., 2019).

Sonuç olarak, metaforların klinik ve uygulamalı değeri, disiplinler arası iş birliğini de gerekli kılmaktadır. Psikoloji, gerontoloji, dilbilim, nöroloji ve eğitim gibi farklı alanlardaki uzmanların metafor analizine başvurması, yaşlı bireylerin iletişim, duygu düzenleme ve bilişsel gereksinimlerini daha etkin biçimde karşılamının yolunu açmaktadır (Champagne-Lavau ve ark., 2012).

3. GEREÇ VE YÖNTEM

3.1 ARAŞTIRMANIN MODELİ

Bu araştırmanın tipi tanımlayıcı ve kesitseldir. Veriler yüz yüze görüşme esnasında uygulanan testler sonucu elde edilmiştir. İstanbul Atlas Üniversitesi, Dil ve Konuşma Terapisi Uygulama Laboratuvarında sağlıklı 65 yaş ve üzeri (n=50) ile 18-23 (n=50) yaş arası 51 erkek ve 49 kadın olmak üzere toplamda 100 katılımcı ile gerçekleştirilmiştir. Katılımcılara MoCA-TR ve Video Temelli Pragmatik Dil Bozukluğu Değerlendirme Aracı uygulanmıştır. Katılımcıların MoCA-TR puanlarının 21 ve üzeri olması dahil edilme kriterlerindendir. Katılımcıların metafor kullanımlarının incelenmesi için Video Temelli Pragmatik Dil Bozukluğu Değerlendirme Aracı uygulanmıştır. Veri analizi sonucunda elde edilen ölçek bulguları istatistiksel analizinde SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) 25 programı kullanılmıştır.

3.2 ETİK KURUL İZNİ

Çalışma İstanbul Atlas Üniversitesi tarafından Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu tarafından onaylanmış ve Helsinki Bildirgesi'ne uygun olarak yürütülmüştür. Tüm katılımcılar belirtilen dahil edilme kriterlerini karşılamıştır.

3.3 KATILIMCI BİLGİLERİ

Bu araştırma örneklemini 2024 yılı İstanbul Atlas Üniversitesi Dil ve Konuşma Terapisi Uygulama Laboratuvarına başvuran sağlıklı danışan yakınlarından oluşmaktadır. Çalışmaya 100 kişi katılmıştır. 18-23 yaş arasında 50 birey 65 yaş ve üzeri 50 birey olacak şekilde düzenlenmiştir. MoCA-TR'den 21 puan ve üzeri alan, primer nörolojik/ psikiyatrik hastalık tanısına sahip olmayan gönüllü bireyler çalışmaya dahil edilmiştir. Veriler klinik ortamda yüz yüze sessiz bir ortamda toplanmıştır.

3.4 VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

3.4.1 Montreal Bilişsel Değerlendirme Ölçeği/ MoCA-TR:

Bu çalışmada, bireylerin bilişsel yeteneklerini değerlendirmek için Montreal Bilişsel Değerlendirme Aracı (MoCA-TR) kullanılmıştır. MoCA-TR formu, bilişsel işlevlerin çeşitli boyutlarını (örneğin, dikkat, bellek, dil, görsel-uzamsal beceriler) ölçen kısa bir testtir ve demans gibi bilişsel bozuklukların erken tanısında sıklıkla tercih edilmektedir. Katılımcılara, belirlenen yaş grupları ve kognitif düzeyler dikkate alınarak, bireysel görüşmeler sırasında

MoCA-TR formu uygulanmıştır. Testin uygulanması sırasında, katılımcıların stres seviyelerini azaltmak ve performanslarını en iyi şekilde göstermelerini sağlamak amacıyla destekleyici bir ortam oluşturulmuştur. Toplanan veriler, yaş, cinsiyet ve kognitif düzeye göre karşılaştırmalı analizler yapılarak değerlendirilmiştir. Bu yöntem, bireylerin içsel durum terimleri kullanımındaki farklılıkları daha derinlemesine anlamaya yardımcı olmuştur. (Nasreddine ve ark., 2005).

MOCA (Montreal Cognitive Assessment)-TR testinin Türkçe geçerlik çalışması, 2010 yılında (Erkin ve ark.) tarafından yapılmıştır. Bu çalışma, testin Türkçe konuşan bireyler için geçerliliğini ve güvenilirliğini değerlendirmiştir. Çalışmada, MoCA-TR 'nin demans ve hafıza bozukluğu olan bireylerde etkili bir tarama aracı olduğu bulunmuştur (Erkin ve ark., 2010).

3.4.2 Video Temelli Pragmatik Dil Bozukluğu Değerlendirme Aracı:

Evlilik yüzüğü almak için bir araya gelmiş bir kadın (a), erkek (b) ve erkeğin ablası (c) arasında geçen olaylar 4 bölüm biçiminde hazırlanmıştır. İlk 3 bölümde karakterler sırasıyla a-b, b-c ve a-c; son bölümde ise a-b-c biçiminde rol almaktadır. Her bölüm en fazla 30 saniye sürmektedir. Her bölümün sonunda aktörlerin duygu ve düşünceleri, gaf ve beyaz yalanların tespitine ilişkin sorular yöneltilmiştir. Dört bölüm birleştirilerek hazırlanan videonun izletilmesinin ardından katılımcıdan olayı anlatması istenmiştir ve kendi hisleri, düşünceleri sorulmuştur. Olay örgüsündeki problem durumuna ilişkin olası çözümler ve alternatif son hakkında konuşması istenmiştir. Analizlerde kullanılan metaforlar yaş, cinsiyet ve eğitim durumuna bakılarak incelenmiştir.

3.5 VERİLERİN ANALİZİ

Bu araştırmanın örneklemini, 2024 yılında İstanbul Atlas Üniversitesi Dil ve Konuşma Terapisi Uygulama Laboratuvarı'na başvuran sağlıklı danışan yakınları oluşturmaktadır. Katılımcılara MoCA (Montreal Bilişsel Değerlendirme)-TR uygulanmıştır. Test uygulaması sırasında, katılımcıların stres seviyelerini azaltmak ve performanslarını en iyi şekilde göstermelerini sağlamak amacıyla destekleyici bir ortam oluşturulmuştur. MoCA-TR puanı 21 ve üzeri olan katılımcılar çalışmaya dâhil edilmiştir. Ardından katılımcılara, evlilik yüzüğü almak için bir araya gelmiş bir kadın, bir erkek ve erkeğin ablası arasında geçen olayların anlatıldığı, dört bölümlük kısa videolar izletilmiştir. Her bölüm en fazla 30 saniye sürmektedir. Bölüm sonunda aktörlerin duygu ve düşünceleri ile gaf ve beyaz yalanların tespitine ilişkin sorular yöneltilmiştir. Daha sonra tüm bölümler birleştirilerek hazırlanan videonun izletilmesinin ardından, katılımcıdan olayı anlatması ve kendi hisleri ile düşüncelerini

paylaşması istenmiştir. Ayrıca, olay örgüsündeki problem durumuna ilişkin olası çözümler ve alternatif son hakkında konuşması talep edilmiştir. Katılımcıların yorumları ses kaydına alınmış ve bu kayıtlar yazıya dökülmüştür. Veriler, metaforların gerekçesi ve kullanıldığı ortama dikkat edilerek puanlanmıştır. İletişimde anlaşılabilirliği artıran, duygusal bağ içeren, hatırlanabilirliği yükselten ve etkileşimi güçlendiren ifadeler metafor olarak değerlendirilmiştir. Analizlerde kullanılan metaforlar, katılımcıların yaş, cinsiyet ve eğitim durumuna göre incelenmiştir. Test verileri puanlanıp uygun sayısal ortama aktarılarak SPSS Paket programı ile analiz edilmiştir. Veri analizi sonucunda elde edilen ölçek bulguları istatistiksel analizinde SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) 25 programı kullanılmıştır. Demografik verilerin analizinde betimsel istatistikler (ortalama, standart sapma ve yüzde) kullanılmıştır. Gruplar arası farkların incelenmesi amacıyla Wilcoxon Rank Sum testi, cinsiyet ve yaş gruplarına göre MoCA-TR ve metafor kullanım sıklığı farklılıklarını analiz etmek için uygulanmıştır. Yaş, MoCA-TR ve metafor kullanım sıklığı arasındaki ilişkilerin değerlendirilmesinde ise Pearson korelasyon katsayısı kullanılmıştır. Değerlendirilen parametreler arasındaki ilişki korelasyon analizi ile ölçülmüştür. Katılımcı sayısı göz önünde bulundurulduğunda verilerin normal dağılım göstereceği öngörülmüştür. Çalışma için gereken minimum örneklem sayısı “G*Power” programı kullanılarak hesaplanmıştır. Bağımlı grup için güç=0.80, güven düzeyi $\alpha=0.05$ olarak belirlendiğinde çalışmada gerekli olan minimum örneklem sayısı 100 olarak ölçülmüştür. Korelasyon analizleri sonucunda, yaş ile MoCA-TR arasında istatistiksel olarak anlamlı ve negatif yönlü bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Bu bulgu, yaşın bilişsel düzeyi etkilediğini, ancak metafor üretimiyle doğrudan bağlantılı olmadığını göstermektedir.

Katılımcıların genel olarak kullandıkları metafor örnekleri; ‘hevesi kırılmak, hayran kalmak, hayal kırıklığına uğramak, iki arada bir derede kalmak, çamura yatmak, vakit geçirmek, laf sokmak, ortaya çıkmak, arayı düzeltmek’ şeklindedir.

4. BULGULAR

Demografik verilerin analizinde betimsel istatistikler (ortalama, standart sapma ve yüzde) kullanılmıştır. Gruplar arası farkların incelenmesi amacıyla Wilcoxon Rank Sum testi, cinsiyet ve yaş gruplarına göre MoCA-TR ve metafor kullanım sıklıkları farklılıklarını analiz etmek için uygulanmıştır. Yaş, MoCA-TR ve metafor kullanım sıklıkları arasındaki ilişkilerin değerlendirilmesinde ise Pearson korelasyon katsayısı kullanılmıştır. Tüm istatistiksel testlerde anlamlılık düzeyi (α) 0.05 olarak belirlenmiştir.

Tablo 4.1: Katılımcıların Demografik Bilgileri

Özellik	Tüm N = 100 ^I	Genç N = 50 ^I	Yaşlı N = 50 ^I
Cinsiyet			
Erkek	49 (49%)	26 (52%)	23 (46%)
Kadın	51 (51%)	24 (48%)	27 (54%)
Yaş	44 ± 22 (18 - 69)	21 ± 2 (18 - 23)	66 ± 1 (65 - 69)
Eğitim_Durumu			
Lise	20 (20%)	11 (22%)	9 (18%)
Ortaokul	10 (10%)	1 (2.0%)	9 (18%)
Üniversite	60 (60%)	38 (76%)	22 (44%)
İlkokul	9 (9.0%)	0 (0%)	9 (18%)
İlköğretim	1 (1.0%)	0 (0%)	1 (2.0%)
^I n (%); Mean ± SD (Min - Max)			

Tablo 4.2 Cinsiyet Gruplarında MoCA-TR ve Metafor Kullanım Sıklığı Arasındaki Farklar

Özellik	Tüm N = 100 ¹	Erkek N = 49 ¹	Kadın N = 51 ¹	p-value ²
MoCA-TR	26 ± 2 (21 - 30)	26 ± 2 (21 - 30)	26 ± 2 (21 - 30)	0.4
Metafor	21 ± 15 (4 - 81)	20 ± 14 (4 - 74)	21 ± 17 (4 - 81)	>0.9
¹ Mean ± SD (Min - Max)				
² Wilcoxon rank sum test				

Cinsiyet grupları arasında MoCA-TR ve metafor kullanım sıklıkları açısından anlamlı bir fark bulunamamıştır. Erkekler ve kadınlar arasında MoCA-TR puanları açısından anlamlı bir fark bulunmamıştır (p-değeri = 0.4). Bu, cinsiyet değişkeninin bireylerin MoCA-TR puanları üzerinde etkili olmadığını göstermektedir. Benzer şekilde, erkekler ve kadınlar arasında metafor kullanma sıklıkları açısından da anlamlı bir fark bulunmamıştır (p-değeri> 0.9). Bu sonuç, cinsiyetin metafor kullanım sıklığını etkilemediğini işaret etmektedir.

Tablo 4.3 Yaşlı ve Genç Gruplarında MoCA-TR ve Metafor Kullanım Sıklığı Arasındaki Farklar

Özellik	Tüm N = 100 ¹	Genç N = 50 ¹	Yaşlı N = 50 ¹	p-value ²
MoCA-TR	26 ± 2 (21 - 30)	27 ± 2 (21 - 30)	25 ± 2 (21 - 30)	<0.001
Metafor	21 ± 15 (4 - 81)	20 ± 15 (4 - 74)	21 ± 16 (5 - 81)	0.8
¹ Mean ± SD (Min - Max)				
² Wilcoxon rank sum test				

Yaşlı ve genç gruplar arasında metafor kullanım sıklıkları açısından anlamlı bir fark yoktur. MoCA-TR puanları için genç ve yaşlı gruplar arasında anlamlı fark vardır. Gençler ile yaşlılar arasında MoCA-TR puanları açısından anlamlı bir fark bulunmuştur (p-değeri < 0.001). Bu, yaşlı bireylerin MoCA-TR puanlarının gençlere kıyasla daha düşük olduğunu göstermektedir. Bu fark, bilişsel işlevlerde yaşa bağlı bir düşüş olduğunu destekler niteliktedir. Metafor kullanım sıklıkları açısından gençler ile yaşlılar arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır (p-değeri = 0.8). Bu durum, metafor üretiminin yaşla birlikte büyük ölçüde değişmediğini düşündürmektedir. Yaş değişkeni ile metafor kullanım sıklığı arasında anlamlı bir korelasyon yoktur. Yaş değişkeni ile MoCA-TR arasında negatif yönlü anlamlı ilişki vardır.

Tablo 4.4 Korelasyon Tablosu

Değişken	Pearson's r	df	p-değeri
Yaş – MoCA-TR	-0.344	98	< 0.001
Yaş – Metafor	0.022	98	0.828
MoCA-TR – Metafor	-0.121	98	0.230

Yaş ile MoCA-TR arasında anlamlı bir negatif ilişki bulunmuştur. Diğer değişken çiftleri arasında anlamlı bir ilişki gözlenmemiştir.

Tablo 4.5: Metaforlar ve Kullanım Sıklıkları

Metafor	Kullanım Sıklığı
Manevi değer	
Odaklanmak	2
Daha iyilerine layık olmak	2
Kaşıklı elması	84
Göze batmak	
Kırmak	23
Kırmamak	8
Para basmak	40
İletişimi koparmak	2
İkna etmek	36
Bütçeye uygun	3
Destek olmak	5
Arada kalmak	30
Gönlünü almak	4
Önem vermek	2
Maddi olarak yormayacak	
Vaad etmek	2
Yuva kurmak	3
Katlanmak	
Bütçesini zorlamamak	
Masraflı işler	
Bütçesini düşünmek	
Kendini kötü hissetmek	
Ara bozmak	5
İçine sinmek	20
Hasetlik etmek	
Çekememek	12

Tablo 4.5: Metaforlar ve Kullanım Sıklıkları (devamı)

Metafor	Kullanım Sıklığı
Yatıştırmak	2
Engel olmak	2
Değer vermemek	4
Değmemek	5
Maddi gücü yetmemek	2
Yolunu bulmak	7
Germek	
Muhtemelen	
Araba alırken iyiydi	4
Hoşnut olmamak	
Memnun olmamak	2
Haddini aşmak	
Çamura yatmak	
Manevra yapmak	
Arayı düzeltmek	4
Çark etmek	
Şiddetle karşı çıkmak	
İtiraz etmek	3
Yan çizmek	
Patavatsızlık sayılabilir	4
Yaklaşır gibi	
Tavır içerisine girmek	
Aleyhinde konuşmak	
Yan yana gelmek	2
Açıkça söylemek	5
Aralarında konuşmak	
Yüzük kaçmıyor	14
Fedakarlık etmek	
Kararsız kalmak	8
Araba mı alıyoruz	47
Bir yerden halletmek	
Korku içinde	
Kandırmaya çalışmak	9
Elinden geldiği kadar	2
Karışmak	2
Vazgeçmek	26
Değersiz hissetmek	7
Nazar değmek	5
Gevelemek	

Tablo 4.5: Metaforlar ve Kullanım Sıklıkları (devamı)

Metafor	Kullanım Sıklığı
Söylenmek	3
Hak vermek	
Konuyu değiştirmek	5
Gibisinden	9
Zaman kaybı	
Konuyu dağıtmak	3
İyi gitmemek	2
Zora girmek	3
Durumu yok	2
Fişteklemek	2
Halletmek	2
Çözüm yolu bulmak	
Uygun bir şey almak	
Durumu olmak	
Gözü kalmak	6
Beyaz eşyaya kaçmak	
Zıt gitmek	
Laf yapmak	4
Pahalı gelmek	21
İlgi istemek	
Dikkate almak	3
İşine gelmek	
Güzel söz beklemek	
Taraf	48
Bir an önce	11
Savuşturup kaçmak	
Gözüne çarpmak	
Kelime beklemek	
Abartmak	
Değer almak	
Kendini aşmak	
Açıkçası	
Zorlamak	3
Olayı karıştırmak	2
Yapıcı olmak	
Anlamak istememek	
Gibime gelmek	3
Zannetmek	
Son haline bağlı	

Tablo 4.5: Metaforlar ve Kullanım Sıklıkları (devamı)

Metafor	Kullanım Sıklığı
Psikolojisine bağlı	
Diretmek	3
Ortayı bulmak	5
Düz segment	
İnsiyatifine kalmak	
Çözölmek	
Bütçesini aşmak	5
Layık görmek	3
Bastırmak	3
Bilmem ne	3
Caydırmak	14
Laf sokmak	3
Kendi kafasınca	
Ödeyip ödeyip durmak	
Kararsız bırakmak	
Karşılığında	
Uzlaşmak	
Kurtarıcı	
Ortalığı karıştırmak	2
Değersiz olmak	3
Çatlamak	2
Parası gitmemek	2
Başından beri	
Benimle oynuyor	
İşleri yürötmek	
İşin içine kimseyi karıştırmamak	
Olumlu gitmek	
Taraftar	12
Gergin	11
Hayal kırıklığına uğramak	15
Hoş olmamak	
Kafası karışmak	6
Zorunda olmak	2
Orta yolu bulmak	9
Karışık duygular içinde	2
Bahane etmek	2
Valla	
Olayı yumuşatmak	
Anlayışla karşılamak	3

Tablo 4.5: Metaforlar ve Kullanım Sıklıkları (devamı)

Metafor	Kullanım Sıklığı
Yoluna gitmek	
Kendince haklı	2
Keyfi kaçmak	2
Laf etmek	5
Şok olmak	2
Pot kırmak	2
Ümitleri suya düşmek	
Laflar karşısında	
Boyun eğmek	2
Ona katlanabilmek	
Ömür boyu ödemek	2
Etkilemek	3
Fikir değiştirmek	4
Gibilerinden	
Aldatılmak	
İlişkiyi düzeltmek	2
Yol çizmek	
İlişkiyi bozmak	
Ortamı yumuşatmak	4
Israr etmek	2
Oralı olmamak	2
Pısırik	
Bir şekilde halletmek	
Arayı bulmak	2
Hevesi kırılmak	3
Azarlamak	
Açık seçik konuşmak	
Kesemize uygun	
Birlikte hareket etmek	
Orada kalmak	
Vurdumduymaz	
Umrunda değil	
İlişki kopukluğu	
Keyfine yoğunlaşmak	
Kin kusmak	
Sıkıntı çekmek	2
Sıkıntıya sokmak	2
Noktada	2
Ölçüsüz gitmek	

Tablo 4.5: Metaforlar ve Kullanım Sıklıkları (devamı)

Metafor	Kullanım Sıklığı
İncitmek	
İmkanlar doğrultusunda	
Nişandan dönmek	
Birleşmemek	
İzah etmek	3
Umursuz	
Cebini düşünmek	
Yapmacık	
Nişan atmak	3
Cebine göre hareket etmek	
Oha	
Geline fazla	
Fikir ayrılığı	
Yüreklandırmek	
Strese sokmak	
Yıkıcı davranmak	
Karar vermemek	
Devreye girmek	
Tarafa yontmak	
Yönlendirme görmek	
Başrol gelin ve damat	
Devreye sokmak	
Fikir almak	
Kötü duruma düşmek	
Düzgün konuşma	
Beklenti içerisinde olmak	
Kısmen haklı	
Alternatif sunma	2
Yüksek gelmek	
Dolduruşa getirmek	
Oyalamak	7
Aralarını yapmak	
İletişim kurmak	14
Açık olmak	11
Açık konuşmak	
Baskısı olmak	
Gıcık olmak	3
Alım gücü	
Çekimser kalmak	

Tablo 4.5: Metaforlar ve Kullanım Sıklıkları (devamı)

Metafor	Kullanım Sıklığı
Niyetinde olmak	
Çıkmazda olmak	
Seviyede olmak	
Açık söylemek	5
Düşüncesiz olmak	
Değer vermek	9
Laf karıştırmak	
Memnun değil	
Hoşuna gitmemek	3
İyi karşılanmamak	
Hoşnut değil	2
Aynı şekilde	
Yana olmak	2
Görüntü itibariyle	
Ortada kalmış	
Direk söylememek	
İşe bakmak	
İkna olmak	5
Zorlanacak gibi gözükmek	
Ortak yol bulmak	3
İşin içinde	2
Güzellikle söylemek	
Tatlılıkla halletmek	
Bilmeden hareket etmek	
Ortaya koymak	
Yerine getirmek	3
Elinden geleni yapmak	2
Etkilenmiş görmek	
Emeline ulaşmak	
Caydırma yollarında	
Cayma modeline geçmek	
Aklından geçirme	
Ortaya çıkmak	3
İşlemek	
Etki altında kalmak	
Hoşuna gitmek	6
Tepki vermek	5
Gücü yetmek	
Morali bozulmak	11

Tablo 4.5: Metaforlar ve Kullanım Sıklıkları (devamı)

Metafor	Kullanım Sıklığı
Dara düşmek	2
Fiyatı yüklü olmak	
Cebini kandırmak	
Aynı şekil	3
Araya koymak	
Kafası farklı yüzüklere gitsin	
Kafaya takmak	
Bakışları değişmek	
Yola girmek	
Bir şekil çözülmek	
Bir yol bulmak	2
Hak etmek	3
Paradan kaçmak	4
Zora sokmak	
Sitem etmek	
Tavır almak	
Masrafa girmek	
Aklını çelmek	3
Ucuza kaçmak	
Başka yüzüğe dönmek	
Kırk yılın başı	
Ters davranmak	2
Sıkışmak	2
Gücü yok	
Muhabbet dönmek	
Gönlü hoş olmak	
Parayı çıkarmak	
İletişimi onarmak	4
Açıkça dile getirmek	7
El alem ne der	
Evlilik yolunda	
Israrlar üzerine	
Hevesli olmak	3
Ses tonu	
Beden dili	2
Ele vermek	
Elaleme karşı	
Evlilik yaptığına dair işaret	
Açıdan	2

Tablo 4.5: Metaforlar ve Kullanım Sıklıkları (devamı)

Metafor	Kullanım Sıklığı
Denge kurmak	
Kendi kendine konuşmak	
Provoke olmak	
İletişime girmek	
Hayal kırıklığı yaşamak	3
Bakış açısı	5
Duygusu baskın	
Kullanılmak	2
Parmağında çevirmek	
Yolunda olmak	
Ne şiş yansın ne kebab	
Açık çaba	
Bodoslama söylemek	
Durumu kurtarmak	2
Yardım çağrısı istemek	
Keyfini bozmak	
Salağa yatmak	
Amacına ulaşmak	
Ortamı germek	
Kanırtmak	
Ortamı kurtarmak	
Farklı yöne çekmek	2
Duruma bağlı olmak	
Açık iletişim	3
Görevini yerine getirmek	
Altından kalkamamak	4
İlk etapta	
Açık etmek	
Bozulmak	6
Zor durumda kalmak	2
Niyetinde değil	
Açıkça niyetini ve düşüncesini paylaşmak	
Ortalığı bozmamak	
Yönlendirmek	2
Noktaya gelmek	
Niyeti yok	
Baskın gelmek	2
Ortaya koyamamak	
İlişkiye yansımak	

Tablo 4.5: Metaforlar ve Kullanım Sıklıkları (devamı)

Metafor	Kullanım Sıklığı
Açıkça anlatmak	
Açık şekilde paylaşmak	
Anlam vermek	2
İndirmek	
Kalbini kırmak	2
Mutlu şekilde	
Tavır arasında	
Vurgu yapmak	
Baskı altında	9
İkilemde kalmak	2
Gönlünü etmek	
Baskıyı arttırmak	
Karar vermek	6
Yol aramak	2
Olayı köpürtmek	
Olaya katılmak	
Acele etmek	7
İkna edememek	
Direkt yapmak	
Acelesi yok	
Destek beklemek	
Çözüm odaklı	
Sıkışmışlığa itmek	
Zor durumda bırakmak	
Hali ile gitmek	
İletişim kanalıyla gitmek	
Söz konusu olmak	
Geri adım atmak	3
Razı olmak	
Dahil etmek	2
Hayatını beraber geçirmek	
Şeffaf iletişim	
Haklılık payı	2
Lükse girmek	
Elde etmek	
Geçim zor	2
Zora düşmek	2
Her şey yolunda	
İşi bozmak	3

Tablo 4.5: Metaforlar ve Kullanım Sıklıkları (devamı)

Metafor	Kullanım Sıklığı
Kıvırmak	2
Bütçenin üzerinde	
Yok sayılmak	2
Parayı bulmak	
Razı gelmemek	2
Krize girmek	
Telaşa girmek	
İki arada kalmak	
Ortayı yapmaya çalışmak	
Acele karar vermek	6
Mutluluğunu paylaşmak	5
Yapıcı konuşmak	
Gücü yetmemek	
Açık açık yapmak	
Eve geçmek	
Hayranlık dolu	
Bütçeyi zorlamak	
Alaycı	5
Savunmaya geçmek	
Merak etmek	2
Baskıcı davranmak	
Zor duruma sokmak	
Rahatsızlık duymak	
Göz ardı etmek	
Kararı etkilemek	
Şüpheye düşmek	
Etkilemeye yönelik	
Zorluklarla karşılaşmak	
Sona ermek	
Mutlu sona ulaşmak	
Anlayış içinde olmak	
Karar almak	
Ayağını yorganına göre uzatmak	
Çelişki yaşamak	
İmada bulunmak	
Yardımcı olmak	2
Tutuma bağlı	
Israrcı olmak	2
Maddi açıdan düşünmemek	

Tablo 4.5: Metaforlar ve Kullanım Sıklıkları (devamı)

Metafor	Kullanım Sıklığı
Lafı çevirmek	
Bahane uydurmak	
Zoruna gitmek	
Nazar olmak	
Gönlü olmak	
Para babası	2
Araya girmek	3
Şaşkınlık içinde	2
Bir araya gelmek	4
Karşı gelmek	
Aklını karıştırmak	2
Arada olmak	
Aklına girmek	
Arasını açmak	
Heves etmek	2
Başa gelmek	
Pahalı bulmak	7
Kötü olmak	
İfade etmek	3
Öyle gelmek	
Cevabı bulamamak	
Ters anlamak	
Güzel şekilde söylemek	
Kontrol etmek	
Aklı başında	
Karşılık almak	
Kaşıkçı elması nere o nere	
Alt tarafı	
Alıp almamak arasında	
Destek almak	
Ters cevap vermek	2
Tipi yok	
Gibi gelmek	3
Dallandırmamak	
Başına gelmek	
Kaynaklanmak	
Ters taraftan almak	
Ümitsizliğe düşmek	
Fikir sahibi olmak	

Tablo 4.5: Metaforlar ve Kullanım Sıklıkları (devamı)

Metafor	Kullanım Sıklığı
Zıtlaşmak	
Anlayış göstermek	
Sınırları zorlamak	
Çatışmak	2
Altan almak	6
İdare etmek	2
Orta yerde buluşmak	
Dikkatini çekmek	
Bana kalsa	
Müdahale etmek	
Teklifte bulunmak	3
Düzene sokmak	
Çerçeve içerisinde	
Evlilik yürümez	
Oluruna bakmak	
Zor zaman atlatmak	
Tatile çıkmak	
Orta yolda buluşmak	
Üstesinden gelmek	
Oradan kaçmak	
Hafiften hava peşinde	
Zor durumda olmak	
Yana gözükmek	
Sağlıklı ilişki	
Alt yapı çözüm yolları	
Anın tadını çıkarmak	
Manipülatif taraf	
Ses çıkarmamak	3
Sesli düşünmemek	
His ile hareket etmek	
Dillendirmemek	
Ağır basmak	
Kırıcı olmayan taraf	
Değersiz görmek	
Boş bir harcama	
Farklı dille	2
İncitmek	2
Damat ve gelin arasında	
Yöneltmek	

Tablo 4.5: Metaforlar ve Kullanım Sıklıkları (devamı)

Metafor	Kullanım Sıklığı
Geline karşı	2
Belli etmek	4
Desteklemek	2
Geçıştirmek	13
Maddi anlamda karşılayamamak	
Öne sürmek	
Arası bozulmak	5
Açıkça konuşmak	3
Karşısındakinin durumunu düşünmemek	
Kendini doğru göstermemek	
Kendini saklamak	
Kendini ezdirmemek	
Yola başvurmak	2
Yüzü değişmek	
Hevesle getirmek	
Kaşık kadar	
Güle güle kullanmak	
Baskı yapmak	
Resmen kışkırtmak	
Zorla almak	
Şişirmek	
Onarım yapmak	
Anlayışlı olmak	
Fikir alışverişi yapmak	
Güzellikle konuşmak	
Zorluk çıkarmak	
Ev döşemek	
Hayat pahalı	
Çözüm olmak	
Bize göre değil	2
Yüksekleri istemek	
Kendini yükseklerde görmek	
Kaçamak yapmak	
Karşı çıkmak	
Damada bırakmak	
Huyuna gitmek	2
Birlik olmak	2
Sakin yaklaşmak	
Karşılıklı olmak	

Tablo 4.5: Metaforlar ve Kullanım Sıklıkları (devamı)

Metafor	Kullanım Sıklığı
Ön planda tutmak	
Arka planda tutmak	
Fikrini belirtmek	
Kibirli konuşmak	
Burnunu sokmak	2
Sınırı aşmak	
Önemsendiğini düşünmek	
Dili susmamak	
Taviz vermek	
Davasında haklı olmak	
İrite olmak	
Ümidi kesmek	
Şahit olmak	
Dominant olmak	
Alternatif çözüm yolları	
Kıskançlık sezmek	
Paragöz	
Gösterişe meraklı	
Ezmek	
Kıyaslama yapmak	2
Abartı olmak	
Öngörü sahibi olmak	
Sıkıştırmak	5
Değerini karşılamak	
Rahatlıkta olmamak	
Eşi için değmek	
Küçümseyici tarz	
Yük altına girmek	
Köşeye sıkışmak	
Açmazdan kurtulmak	
Anlamazlıktan gelmek	
Normal sınırlarda	
Değersizleşmek	2
Önemsenmemek	
Serzenişte bulunmak	3
Niyetini gizlemek	
İlişki sürmez	
Güç içerisinde	
Beklentisi olmak	

Tablo 4.5: Metaforlar ve Kullanım Sıklıkları (devamı)

Metafor	Kullanım Sıklığı
Niyetli olmak	
Akşama doğru	2
Geline karşı görgüsüzlük yapmak	
Yönelmek	
Öne atmak	
Tepki göstermek	2
Bir yandan	2
İçten içe	2
Kendini düşünmek	
Belli etmemek	
Şaşkına dönmek	
Garipsemek	
Küçümseyici bakışla bakmak	
Durumdan rahatsız olmak	
Durumdan kaçmak	
Halinden memnun olmak	
Aceleci davranmak	
Durumu düzeltmek	
Şatafatlı olmak	
Beyaz eşyaya geçmek	
Ayrılığa gitmek	
Normal seviyede ilerlemek	2
Çabaya girmek	
Değerli olduğunu hissetmek	
Arasında gidip gelmek	
Derdine düşmek	
Olayları değiştirmek	
Salak yerine konmak	
Yerin dibine girmek	
Yüzüğü alma yolları	
Soyulmak	2
İzlenim vermek	
Oyalanmak	2
Öncelik vermek	
Umut oluşturmak	
Yerinde olmak istemek	
Mutluluğu göstermek	2
Ele almak	
Üstüne gelmek	

Tablo 4.5: Metaforlar ve Kullanım Sıklıkları (devamı)

Metafor	Kullanım Sıklığı
Sıcak bakmak	
Nazik dil	
Sırası gelmek	
Üzüntüsünü gidermek	
Evlenme arifesi	2
Aslına bakarsan	
İstekli olmak	
Görümceye kadar gitmek	
Altan alta imalarda bulunmak	
Şevkini kırmak	
Ön plana çıkmak	
Sineye çekmek	
Güzel dille	
İletişimi korumak	
Kalbinden geçmek	
Parası gitmek	2
Değer görmemek	
İşin içinden çıkmak	5
Kudurmak	
Kıskançlıktan kudurmak	
Böyle gelini nerden bulmak	
Ne yapacağını şaşırarak	
Telaş yapmak	
Duygularıyla oynamak	
İhtiyaçlarını karşılamak	2
Arayı karıştırmak	
Yüzüne karşı vurmak	
Tatlı dille çözmek	
İşe karışmamak	2
Tek derdi	
Kıskançlık derdinde	
Görümcelik yapmak	2
Sağlıklı iletişim kurmak	2
Küçük görülmek	
Layık değil	
Fitne fesatlık	
Parası cebinde kalmak	
Küçük hiss	
Görümceye uymak	

Tablo 4.5: Metaforlar ve Kullanım Sıklıkları (devamı)

Metafor	Kullanım Sıklığı
Onarmaya çalışmak	
Önemsemek	
Pahalıya getirmek	
Kendine göre haklı	3
Kararlı duruş	
Masraftan kısmak	
Kendi baktığı taraf	
Gerek duymamak	
Modu düşmek	4
Bir şekilde	11
Fikir olmak	2
Manipüle etmek	5
İlgilendirmeyen işlere karışmak	
İki arada bir derede kalmak	2
Saf duygular	2
İlle de olsun	
Arkaya atılmak	
Gözlerinde mutluluk olmamak	
Parayı denkleştirmek	
Çaba içerisinde	
Yumuşak ve yapıcı tavır sergilemek	
Kendi penceresinden haklı	
Fesat gibi gelmek	
Sert tepki	
Olumlu yaklaşmak	
Kafasına koymak	
İlımlı yaklaşmak	5
Sitemde bulunmak	
Alternatif aramak	
Seçenek sunmak	2
Sorunu çözmek	
Ortak payda da buluşmak	
Uygun dil	
Eş değer tutmak	
Gurur kırıcı olmak	
Hayal kırıklığı içinde	
İroni yapmak	
Akıl vermek	
Arasında geçmek	

Tablo 4.5: Metaforlar ve Kullanım Sıklıkları (devamı)

Metafor	Kullanım Sıklığı
Ortada bir şey yok	
Şoka uğramak	
Altından kalkmak	3
Konuşmalar geçmek	2
Hevesini kursağında bırakmak	
Diyaloğa girmek	
Karşısına almak	2
İmkani olmak	
İtaat etmek	
Yersiz cevap	
Dert yanmak	
Kışkırtmak	
Arasını bozmak	
Arayı yapmak	
Ne olursa olsun	
Arasını bulmak	2
Kışkırtıcı sözlerde bulunmak	2
Ömrü hayatı boyunca parmağında kalacak	
En doğal hakkı	
Gelin damadı bırakabilir	
Önemli olmak	
Ayıp etmek	
Beyninden vurulmuşa dönmek	
Aralarını kötü yapmak	
Araya sokmak	
Hayranlıkla bakmak	
İnşallah	
Onu aşmak	
Kara düşünceli	
Kaba şekilde söylemek	
Ordan kaçmak	
Ucuza kapatmak	
Çıkartmanın peşinde	
Eşlik etmenin peşinde	
Yoluna girmek	
Hor görmek	
Ne yaparsan yap	
Eşi yüzünden	
Söylem geçmek	

Tablo 4.5: Metaforlar ve Kullanım Sıklıkları (devamı)

Metafor	Kullanım Sıklığı
Manipülasyon uygulamak	
Bakalım ne olur	
Borca girmek	2
Bir parça kusur	
İşten kaçmak	2
Sivri zeka	
Kafasını çelmek	
Fesatlık	3
Maalesef	
Birleşmek	
Kötü düşüncelere gitmek	
Sinsi gözükmek	
Hal hareketlere bürünmek	
Fesatlığını konuşturmak	
Açıklayıcı tavırla yaklaşmak	
İkisi arasında	
Dile getirmek	3
Açık sözlü olmak	
Açık şekilde davranmak	
Açıkça demek	2
Moduna geçmek	
Haksız olmak	
Battık gibi mi yandık	
Az zararla çıkmak	3
Kafasında gibi	2
Gelin açısından	
Üzerine elbise giydirmek	
Söylediğinin altında ne var	
İşlemek	
İlişkinin üzerine ağ kurmak	
Vakit kazanmak	
Bir olmak	2
Zaman kazanmak	
Yanına almak	
Güçlenmek istemek	
Yüzük atmak	2
Havaları var	
İhtiyacını gidermek	
Açık şekilde söylemek	

Tablo 4.5: Metaforlar ve Kullanım Sıklıkları (devamı)

Metafor	Kullanım Sıklığı
Durumu olmamak	4
Para mevzusu girmek	
Memnun kalmak	
Yüzü düşmek	
Tahlil yapmak	
Masraf yapmak	
Çaktırmak	
Değer görmek	
İş nereye gidiyor	
İşten yırtmak	
Kara kara düşünmek	2
Kalkışmak	3
Etin budun ne	
Kafa yormak	
Arayı bozmak	
Bir an evvel	
Kapağı atmak	
Aklından geçmek	
Kaptırmamak	
İş olsun	
Nikah basmak	
Yolunu düşünmek	
Söz vermek	2
Dönmek	
Tavrını yumuşatmak	
Mesaj vermek	2
Gündeme sokmak	
Ayak uydurmak	
İşi soğutmak	2
Konuyu başka yere çevirmek	
İşlemeye başlamak	
Mesaj almak	
Hepsi bir arada	
Fit sokmak	
İşi beyaz eşyaya getirmek	
48-56 bandında kalp krizi	
Kardeşini silmek	
Haklı değil	
Çıkış yapmak	4

Tablo 4.5: Metaforlar ve Kullanım Sıklıkları (devamı)

Metafor	Kullanım Sıklığı
Borcun üzerine	
Sayılmak	
Tatlı dil	2
Toparlamak	
Demeye getirmek	2
Hevesi kaçmak	4
Bilenmek	
Kullanışlı olmamak	
Karamsar olmak	
Daha doğrusu	
Alttan alttan vazgeçirmek	2
Kurtarmak	
Destekler konuşmak	
Afallamak	
Baş başa konuşmak	
Konuyu getirmek	2
Dolaylı yoldan	
Gelini ertelemek	
Haklı olmak	
Farkında değil	
Üst gelememek	
Çıkıntılık yapmak	
Bir tık	2
Kendi içinde haklı direnişi	
Mahcup olmak	
Uygun yollu	
Kardeşini doldurmak	
Bıkmak	
Kıskançlık peşinde	
Söylenenlerle çakışmak	
Aradan çıkmak	
Başka türlü olmaz	
Haklı bir yanı olmamak	
Kararına ait	
Hislerini kırmak	
Hayal kırıklığı	3
Karşılamak	2
Hikayeyi dağıtmak	
Algıyı dağıtmak	

Tablo 4.5: Metaforlar ve Kullanım Sıklıkları (devamı)

Metafor	Kullanım Sıklığı
Uygun yüzük	
Ortada bir sorun olmak	
O taraflı olmamak	
Kurtulmak	
Açık açık konuşmak	3
Dalga geçmek	
İncitmek	
Fark etmek	
Sözlerin anlamını çözmeye çalışmak	
Hoşnutsuzluk duymak	
Durumu çözmek	
Güvence vermek	2
Baskı altına almak	
Kontrol etme isteği ile dolmak	
Şüphe duymak	
Acele ile almak	2
Zaman kaybetmek	
Memnun olmak	
Anlam verememek	
Durumu toplamaya çalışmak	
Sohbeti yumuşatmak	
Çözüme kavuşmak	
Gönlünü hoş etmek	
Hayalini kurmak	2
İyi yöne çevirmek	
Ucuz kurtarmak	
Empati kurmak	2
Kafam kadar	
Nazar etmek	
Olayı toplamak	
Kabul etmek	
Acelesi olmak	
Haklı bulmak	
Suçluluk payı olmak	
Aralarındaki duyguyu görememek	
Haksızlık yapmak	
Hayal kırıklığına düşmek	
Elverişli olmamak	
Yüzüne vurmak	3

Tablo 4.5: Metaforlar ve Kullanım Sıklıkları (devamı)

Metafor	Kullanım Sıklığı
Taşkınlıklarını sunmak	
Hayal kırıklığı hissetmek	3
Beklediği desteği alamamak	
Kaldıramamak	
İnceden inceden fişeklemek	
İkinci plana atılmak	
İki tarafa da oynamak	
Çift taraflı gürültü	
Hışım la gitmek	
Maddi gücü olmamak	
Üstüne para kalmak	
İki tarafı toparlamak	
Düşünceli davranmak	
Bütçesini koruma derdinde	2
Tavsiye etmek	
Hediyenin vermiş olduğu mutluluk	
Tutumlu olmak	
Şaşkınlık içerisine girmek	
Aktarmak	
Karşı durmak	
Galeye takmamak	
Tereddütte kalmak	
İsrarının baskısı	
Düzgün seçenek almak	
Bitsin gitsin artık	
Acelesi mi var hesabında	
Kafası dalgın	
İstedğine ulaşmak	
Zor duruma girmek	
Alma eğiliminde göstermek	
Ortaya fikir sunmak	
Şoke olmak	
Arası iyi değil gibi gözükmek	
Hak etmemek	2
Son raddeye gelmek	
Yumuşak tonda konuşmak	
Alınmak	
Aklını dağıtmak	
Aklını çeldirmesini sağlamak	

Tablo 4.5: Metaforlar ve Kullanım Sıklıkları (devamı)

Metafor	Kullanım Sıklığı
Tatlı tonla	
Keşkesi olmak	
Kendi açısından	
Hissiyata kapılmak	
Gönlünü hoş tutmak	
Gelen tepki	
Yakalamak	
Borç harç edinmek	
Becerememek	
İşi eline almak	
Maruz kalmak	
Zayıf çaba	
Duruma karışmak	
Kendini avutmak	
Negatif enerji vermek	
Duygu beslemek	
Borç içinde kalmak	
Okeylemek adına	
Sıkıntı çıkmak	
Aile kurulmadan yıkılacak	
Yanında durmak	

Tablo 4.6: Katılımcıların Sözce ve Metafor Oranları

Yaş	Cinsiyet	Eğitim Durumu	Metafor Kullanımı	Farklı Metafor Kullanımı	Sözce Sayısı	Metafor/Sözce Oranı
Yaşlı	Kadın	Lise	36	24	654	0,055045871559633
Yaşlı	Kadın	İlkokul	24	16	436	0,055045871559633
Yaşlı	Erkek	Üniversite	30	25	530	0,056603773584906
Yaşlı	Kadın	İlkokul	16	10	237	0,067510548523207
Yaşlı	Kadın	İlkokul	17	10	414	0,041062801932367
Yaşlı	Kadın	İlkokul	20	14	489	0,040899795501022
Yaşlı	Erkek	İlkokul	13	8	251	0,051792828685259
Yaşlı	Kadın	İlkokul	32	29	506	0,063241106719368
Yaşlı	Kadın	İlkokul	24	14	686	0,034985422740525
Yaşlı	Kadın	Ortaokul	17	13	239	0,071129707112971
Yaşlı	Erkek	Lise	22	18	296	0,074324324324324
Yaşlı	Erkek	Üniversite	33	22	485	0,068041237113402
Yaşlı	Erkek	Üniversite	25	17	321	0,077881619937695
Yaşlı	Erkek	Üniversite	18	17	234	0,076923076923077
Yaşlı	Erkek	Üniversite	10	6	103	0,097087378640777
Yaşlı	Kadın	Üniversite	22	22	272	0,080882352941176
Yaşlı	Kadın	Ortaokul	10	7	166	0,060240963855422
Yaşlı	Kadın	Lise	8	8	154	0,051948051948052
Yaşlı	Erkek	Üniversite	7	7	159	0,044025157232704
Yaşlı	Kadın	Üniversite	16	14	219	0,073059360730594
Yaşlı	Kadın	Lise	40	27	397	0,100755667506297
Yaşlı	Erkek	Ortaokul	24	15	311	0,077170418006431
Yaşlı	Kadın	İlkokul	22	19	451	0,048780487804878
Yaşlı	Kadın	İlkokul	15	10	273	0,054945054945055
Yaşlı	Kadın	İlkokul	8	7	191	0,041884816753927
Yaşlı	Kadın	Üniversite	11	10	161	0,06832298136646
Yaşlı	Kadın	Üniversite	6	6	129	0,046511627906977
Yaşlı	Erkek	Üniversite	6	5	142	0,042253521126761
Yaşlı	Kadın	Üniversite	71	66	951	0,07465825446898
Yaşlı	Erkek	Üniversite	58	47	784	0,073979591836735
Yaşlı	Erkek	Üniversite	7	5	286	0,024475524475524
Yaşlı	Erkek	Üniversite	7	7	157	0,044585987261146
Yaşlı	Erkek	Üniversite	9	7	179	0,050279329608939
Yaşlı	Erkek	Üniversite	17	15	270	0,062962962962963
Yaşlı	Erkek	Üniversite	5	5	132	0,037878787878788
Yaşlı	Erkek	Üniversite	32	27	345	0,092753623188406

Tablo 4.6: Katılımcıların Sözce ve Metafor Oranları (devamı)

Yaş	Cinsiyet	Eğitim Durumu	Metafor Kullanımı	Farklı Metafor Kullanımı	Sözce Sayısı	Metafor/Sözce Oranı
Yaşlı	Erkek	Üniversite	12	13	186	0,06989247311828
Yaşlı	Kadın	Ortaokul	30	24	346	0,086705202312139
Yaşlı	Kadın	İlkokul	81	63	926	0,087473002159827
Yaşlı	Erkek	Üniversite	13	12	158	0,082278481012658
Yaşlı	Kadın	Lise	8	8	138	0,057971014492754
Yaşlı	Kadın	İlkokul	13	12	312	0,041666666666667
Yaşlı	Kadın	Lise	33	27	329	0,100303951367781
Yaşlı	Kadın	İlkokul	28	25	345	0,081159420289855
Yaşlı	Kadın	İlkokul	11	10	151	0,072847682119205
Yaşlı	Erkek	Ortaokul	6	6	119	0,050420168067227
Yaşlı	Kadın	İlkokul	7	5	115	0,060869565217391
Yaşlı	Kadın	İlkokul	14	11	258	0,054263565891473
Yaşlı	Kadın	İlkokul	26	24	404	0,064356435643564
Yaşlı	Erkek	İlkokul	32	24	484	0,066115702479339
Genç	Kadın	Üniversite	13	12	376	0,034574468085106
Genç	Erkek	Üniversite	11	9	484	0,022727272727273
Genç	Kadın	Üniversite	60	43	744	0,080645161290323
Genç	Erkek	Lise	11	8	326	0,033742331288344
Genç	Kadın	Üniversite	11	11	336	0,033742331288344
Genç	Erkek	Lise	19	17	360	0,052777777777778
Genç	Erkek	Lise	10	8	200	0,05
Genç	Erkek	Üniversite	22	18	274	0,08029197080292
Genç	Erkek	Üniversite	32	27	472	0,067796610169492
Genç	Erkek	Lise	9	8	253	0,035573122529644
Genç	Kadın	Ortaokul	24	19	178	0,134831460674157
Genç	Kadın	Üniversite	8	7	188	0,042553191489362
Genç	Kadın	Lise	15	14	252	0,05952380952381
Genç	Erkek	Üniversite	11	10	201	0,054726368159204
Genç	Kadın	Üniversite	19	16	458	0,041484716157205
Genç	Erkek	Üniversite	15	13	328	0,045731707317073
Genç	Erkek	Üniversite	10	7	324	0,030864197530864
Genç	Kadın	Üniversite	4	4	178	0,02247191011236
Genç	Kadın	Üniversite	17	13	215	0,07906976744186
Genç	Erkek	Üniversite	10	9	167	0,059880239520958
Genç	Kadın	Üniversite	5	5	164	0,030487804878049

Tablo 4.6: Katılımcıların Sözce ve Metafor Oranları (devamı)

Yaş	Cinsiyet	Eğitim Durumu	Metafor Kullanımı	Farklı Metafor Kullanımı	Sözce Sayısı	Metafor/Sözce Oranı
Genç	Kadın	Üniversite	10	10	180	0,055555555555556
Genç	Erkek	Üniversite	15	11	401	0,037406483790524
Genç	Erkek	Üniversite	17	11	250	0,068
Genç	Kadın	Üniversite	21	17	384	0,0546875
Genç	Kadın	Üniversite	25	20	403	0,062034739454094
Genç	Erkek	Lise	13	11	230	0,056521739130435
Genç	Erkek	Üniversite	22	19	442	0,049773755656109
Genç	Erkek	Lise	4	4	232	0,017241379310345
Genç	Kadın	Üniversite	6	6	209	0,028708133971292
Genç	Kadın	Üniversite	8	6	202	0,03960396039604
Genç	Erkek	Üniversite	26	23	359	0,072423398328691
Genç	Erkek	Üniversite	10	9	149	0,067114093959732
Genç	Erkek	Üniversite	12	10	199	0,060301507537688
Genç	Kadın	Üniversite	8	8	169	0,047337278106509
Genç	Kadın	Üniversite	9	9	162	0,055555555555556
Genç	Kadın	Üniversite	45	38	616	0,073051948051948
Genç	Erkek	Üniversite	74	61	647	74/647=0,114374034
Genç	Erkek	Lise	62	50	702	0,0883190883
Genç	Kadın	Üniversite	26	23	350	0,0742857143
Genç	Erkek	Üniversite	15	15	249	0,0602409639
Genç	Kadın	Lise	38	31	532	0,071428571428571
Genç	Kadın	Üniversite	6	6	118	0,050847457627119
Genç	Erkek	Lise	28	27	612	0,045751633986928
Genç	Kadın	Üniversite	37	23	449	0,082405345211581
Genç	Kadın	Üniversite	38	28	791	0,048040455120101
Genç	Kadın	Üniversite	36	31	558	0,064516129032258
Genç	Erkek	Üniversite	18	12	382	0,047120418848168
Genç	Erkek	Üniversite	29	26	391	0,074168797953964
Genç	Erkek	Lise	23	18	425	0,054117647058824

5. TARTIŞMA

5.1 TARTIŞMA

Bu araştırmada yaş, cinsiyet, eğitim düzeyi ve sosyo-ekonomik koşullar gibi demografik değişkenlerin, yaşlı bireylerin metafor kullanım sıklığını nasıl etkilediği araştırılmıştır. Elde edilen bulgular, cinsiyetin MoCA-TR ve metafor kullanım sıklığı üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yaratmadığını göstermektedir. Bununla birlikte, yaş değişkeninin MoCA-TR puanları üzerinde anlamlı bir etkisi olduğu, ancak metafor kullanım sıklığı açısından anlamlı bir farklılık getirmediği görülmüştür. Ayrıca yaş değişkeni ile MoCA-TR puanları arasında negatif yönlü anlamlı bir ilişki bulunurken, metafor puanları ile yaş ve MoCA-TR arasında anlamlı bir ilişki olmadığı belirlenmiştir.

5.1.1 Cinsiyet Değişkeninin Etkisi

Araştırma sonuçları, cinsiyetin bilişsel performansı ve metafor kullanımını önemli ölçüde etkilemediğini göstermiştir. MoCA-TR ve metafor kullanım sıklığı cinsiyet değişkenine göre benzerliği, her iki grubun (erkek ve kadın) bilişsel işlevsellik ve metafor kullanma becerileri açısından eşit derecede iyi performans gösterdiğini göstermektedir. Araştırmalar, özellikle sosyal roller, kültürel önyargılar veya mesleki koşullar nedeniyle bazı alanlarda dil kullanımında cinsiyet farklılıklarının gözlemlenebileceğini göstermiştir. Ancak bu çalışmada, söz konusu katılımcı grubunun homojenliği ve benzer sosyoekonomik arka planları nedeniyle, cinsiyet temelinde belirgin bir farklılığın ortaya çıkmadığı düşünülmektedir.

Litaratürde cinsiyet farklılığına ilişkin farklı görüşler bulunmaktadır. Özellikle sözel becerilerin; kelime dağarcığı ve duygusal ifadelerin kullanımının kadınlarda daha gelişmiş olduğuna dair bulgular varken erkeklerde problem çözme ya da görsel-uzamsal işlevlerin daha gelişmiş olduğunu öne süren çalışmalar vardır. Metafor üretme veya anlama gibi üst düzey sözel becerilerin cinsiyetten ziyade bilişsel esneklik, kişinin eğitim düzeyi ve motivasyon gibi faktörlerden daha fazla etkilendiği sonucuna ulaşmak mümkündür. Araştırma kapsamında kadın ve erkekler arasındaki metafor kullanım sıklığı farkının istatistiksel olarak anlamsız bulunması, metaforik düşünme süreçlerinin genel bilişsel süreçlerle, kişisel ilgilerle veya eğitim durumuyla ilişkili olabileceğini göstermektedir.

5.1.2 Yaş Değişkeninin Etkisi

Çalışmada, MoCA-TR puanlarının genç ve yaşlı yetişkinler arasında anlamlı derecede farklılık gösterdiği, genç katılımcıların ortalama puanlarının yaşlı katılımcılara göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu bulgu, yaşlanmaya bağlı bilişsel gerileme literatürdeki genel kabul görmüş sonuçlarla tutarlıdır (Nasreddine ve ark., 2005). Yaşın ilerlemesiyle beraber özellikle yürütücü işlevler, dikkat ve bellek gibi bilişsel alanlarda performansın düştüğünü gösteren birçok araştırma bulunmaktadır. Bu veriler, yaşlanma ile bağlantılı olan nörofizyolojik değişikliklerin (örneğin, nöron kaybı, beyin hacminde azalma, sinaptik iletimde yavaşlama vb.) sonucu olarak ortaya çıkan yaygın bir durumu ifade etmektedir.

Bununla birlikte, çalışmada genç ve yaşlı gruplar arasında metafor kullanım sıklığı veya puanları açısından anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir. Bu durum, metafor oluşturma ve anlama süreçlerinin sadece yaşa bağlı bilişsel gerilemeden etkilenmediğini, en azından çalışmanın örnekleminde bu etkinin tespit edilemeyecek kadar düşük bir düzeyde kaldığını düşündürmektedir. Metafor kullanımı, sıklıkla yaratıcı düşünme ve deneyim birikimi ile ilişkilendirilmektedir. Yaşın ilerlemesi ile kelime dağarcığındaki genişleme, elde edilen tecrübeler, duygusal olgunluk ve daha çeşitli yaşam öyküleri, metafor zenginliğine katkıda bulunabilmektedir. Diğer yandan bilişsel gerileme, sözel akıcılığın ya da anlama seviyesinin düşmesine yol açarak metafor kullanımını olumsuz etkileyebilmektedir. Mevcut çalışmada yaşlı katılımcıların MoCA-TR puanları görece düşük olsada, bilişsel gerilemenin metafor kullanımını etkileyecek bir seviyede olmadığı öngörülmektedir. Bu bulgu, pragmatik dil yeteneklerinin, belirli ölçüde bilişsel kayıplara rağmen görece korunaklı kalabildiğini veya en azından bu çalışmanın koşullarında az fark yaratacak biçimde seyrettiğini göstermektedir. Literatürde, özellikle gündelik yaşam deneyimlerinin zenginliği ile ileri yaşlardaki sözel ve mecazi ifade becerilerinin korunabilmesi arasında ilişki olduğunu öne süren çalışmalar bulunmaktadır (Tabanlıoğlu ve ark., 2010).

5.1.3 Bilişsel Performans (MoCA-TR) ile Metafor Kullanımı İlişkisi

Araştırmada MoCA-TR skorları ile metafor kullanım sıklıkları arasında dikkate değer bir ilişki bulunamamıştır. Yani, bireyin genel bilişsel düzeyi, çalışmada tespit edilen metafor kullanım sıklığı veya zenginliği üzerinde belirleyici bir etkiye sahip olmamıştır. Bu noktada, metafor kavramının dil kullanımında yalnızca bilişsel performans ile değil, aynı zamanda

sosyokültürel etmenler, eğitim düzeyi, kişisel ilgi alanları ve kişilik özellikleriyle de etkileşim içerisinde olduğu göz önünde bulundurulmalıdır. Bireylerin metaforları kullanma biçimi, günlük ifade tarzlarını ne derece mecazi ya da simgesel unsurlar taşıdığıyla bağlantılıdır. Bazı kişiler günlük konuşmalarında metaforlara sıkça başvurma eğilimindedir. Bu eğilimin arkasında mesleki ya da edebi ilgi alanları, geniş kelime dağarcığı ya da sanatsal duyarlılıklar bulunabilir. Bu nedenle, metafor kullanımının analizinde sadece nöropsikolojik test sonuçlarına bakmak yetersiz kalabilir.

Ayrıca, mevcut çalışmada kullanılan Video Temelli Pragmatik Dil Bozukluğu Değerlendirme Aracı ile gerçek yaşam durumlarına benzer kısa skeçler izletilmiş ve katılımcılardan bu durumlara ilişkin duygu, düşünce ve alternatif senaryolar üretmeleri istenmiştir. Metafor kullanımı, bu tür etkileşimli ve yarı-yapılandırılmış bir ortamda değerlendirildiğinden, katılımcıların sözel ifade özgürlüğü yüksektir. Dolayısıyla katılımcının deneyimlerini ve yaratıcı düşünebilme becerisini ortaya koyması beklenmektedir. Ancak, bilişsel testlerde yüksek puan alan bir bireyin her zaman daha fazla veya daha iyi metafor kullanabileceğini düşünmek yanıltıcı olabilmektedir. Dil ve düşünme; kültürel altyapı, motivasyon, anlık duygusal durum ve hatta sözlü ifade pratiği gibi birçok faktörden etkilenmektedir. Bu nedenle, bu araştırmanın bulgularının metafor kullanımının yaş, cinsiyet veya genel bilişsel düzeyden ziyade daha karmaşık faktörlerin etkileşimiyle ortaya çıktığını teyit ettiği söylenebilmektedir.

5.2 ÇALIŞMANIN SINIRLILIĞI

Bu çalışmanın bazı sınırlılıkları da mevcuttur. Öncelikle, örneklem sayısı (N=100) daha geniş popülasyonu temsil etmek için sınırlı kalabilir. İstanbul Atlas Üniversitesi Dil ve Konuşma Terapisi laboratuvarına başvuran sağlıklı danışan yakınlarının örneklemi, spesifik bir sosyokültürel ve sosyoekonomik kesimi yansıtır olabilir. Farklı bölgelerden veya farklı eğitim ve kültür seviyelerinden katılımcıların dahil edilmesi, bulguların genellenebilirliğini artırabilirdi. Ayrıca, yalnızca yüz yüze klinik ortamda veri toplama, katılımcıların davranışlarında deneyimledikleri kaygı veya sosyal beklenti etkisi (örneğin, araştırmacıya “iyi” görünme isteği) gibi faktörlerin varlığına yol açabilir. Bu durum, sözlü ifade becerilerini etkileyerek katılımcıların gerçek hayattaki dil kullanım örüntülerini tam yansıtmamış olabilir.

Bir diğer sınırlılık, metafor kullanımını değerlendirmek için kullanılan yöntemin subjektif nitelikler içerebilmesidir. Videoların izlenmesi ve sonrasında sorulan sorulara verilen cevaplar,

katılımcıların duygusal veya o anki ruh hali gibi faktörlerden etkilenebilir. Metafor kullanımı, yalnızca “kullanılan metafor sayısı” ile sınırlı kalmayıp, dildeki yaratıcılığı ve anlama derinliğini de içermektedir. Bu nedenle, nicel verilerin ötesinde, katılımcıların yanıtlarının niteliksel analizinin de yapılması önerilebilir. Böylece, kullanılan metaforların içeriği, benzetme düzeyi, özgünlüğü veya toplumsal rollerle ilişkisi daha detaylı biçimde ele alınabilir.

5.3 SONUÇ

Bu araştırma, sağlıklı yetişkinler arasında cinsiyet ve yaş değişkenlerinin hem genel bilişsel işlevleri hem de dilin metaforik kullanım boyutunu nasıl etkileyebileceğine dair bir profil çıkarmayı amaçlamıştır. Bulgular, cinsiyetin ne MoCA-TR puanlarında ne de metafor kullanımında anlamlı bir farklılık yaratmadığını, yaş faktörünün ise MoCA-TR puanlarında belirgin bir farklılığa yol açmasına rağmen metafor puanlarında kayda değer bir değişimle ilişkili olmadığını göstermiştir. Buna ek olarak, genel bilişsel performansın (MoCA-TR) metafor kullanım düzeyiyle doğrudan ilişkili olmadığı belirlenmiştir.

Bu sonuçlar, dilin mecazi kullanımının yalnızca bilişsel işlev düzeyiyle açıklanamayacak kadar çok yönlü bir fenomen olduğunu teyit eder niteliktedir. Metafor üretimi ve anlama becerisinin, kişinin yaşam deneyimleri, eğitim seviyesi, kültürel arka plan ve duygu durumuna kadar uzanan pek çok etmenle etkileşim halinde olduğu düşünülmektedir. Ayrıca, yaşlı bireylerde bilişsel gerileme belirtileri gözlenirse bile, metafor kullanımı gibi daha üst düzey sözel becerilerin görece korunmuş olabileceğini göstermektedir. Öte yandan, cinsiyet değişkeninin bu çalışma verileri temelinde incelendiğinde, kadınlar ve erkekler arasında bilişsel performans ya da metafor kullanımında istatistiksel farklılık gözlenmemiştir. Bu bulgu, literatürde yer alan geleneksel cinsiyet rollerine ilişkin dilsel varsayımların her katılımcı grubunda aynı şekilde ortaya çıkmayabileceğini göstermektedir.

Özetle, çalışmanın bulguları pragmatik dil becerilerinin değerlendirildiği klinik uygulamalara da yol göstermektedir. Özellikle, metafor kullanımının nörolojik bozukluklar çerçevesinde incelenmesi, bilişsel işlevler kadar kültürel ve sosyal faktörlerin de önemini vurgulamaktadır. Gelecek araştırmalarda, daha büyük ve çeşitlendirilmiş örneklemelerle, farklı hastalık grupları veya farklı sosyokültürel yapılarla sahip topluluklarla yapılacak çalışmalar, bu alandaki literatürü zenginleştirebilecektir. Böylelikle, metaforik düşünme ve ifade becerilerinin ne ölçüde korunduğu veya hangi koşullarda zayıfladığı daha net bir biçimde anlaşılabilir.

Sonuç olarak, yaşlı bireylerin metafor kullanımındaki değişimlerin derinlemesine ele alınması, dilbilimsel, psikolojik ve sosyolojik açılardan değerli iç görüler sunmaktadır. Metaforların yaşlılık dönemindeki rolünü ortaya koymak, bireylerin iletişim ve kimlik inşa pratiklerine yol göstermesinin yanı sıra toplum genelindeki yaşlılık algısının yeniden değerlendirilmesine de imkân tanımaktadır. Bu tez, elde edeceği bulgularla hem kuramsal literatüre hem de yaşlı bireylerin sosyal ve klinik uygulamalardaki ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik politikalara katkı sağlamayı hedeflemektedir (Rossi ve ark., 2023).

5.4 ÖNERİLER

Gelecekte yapılacak çalışmalarda daha büyük ve daha çeşitli örneklemelerin kullanılması, bulguların genellenebilirliğini artıracaktır. Ayrıca, farklı kültürel ya da dilsel arka planlara sahip bireylerde metafor kullanımının nasıl farklılık gösterebileceği merak uyandıran bir konudur. Metafor anlayışı ve üretimi, dilin sembolik işlevi ve kültürel kodlarla yakından ilişkilidir. Dolayısıyla, farklı bölgelerden ya da farklı anadil gruplarından katılımcılarla yapılacak araştırmalar, yaş, cinsiyet veya bilişsel düzey farklarının ötesinde kültürel etmenlerin de metafor kullanımını nasıl şekillendirdiğini ortaya koyabilir. Bunun yanı sıra, çalışma sadece sağlıklı bireylerden oluşan bir örneklemle gerçekleştirilmiştir. Merkezi sinir sisteminin etkilendiği hastalıklarda (örneğin; demans, parkinson hastalığı, inme sonrası afazi, travmatik beyin hasarı vb.) metafor kullanımının nasıl değiştiği ve hangi bilişsel veya dilsel süreçlerden etkilendiği geniş bir araştırma sahası oluşturmaktadır. Bu bağlamda, elde edilen sonuçlar gelecekte pragmatik dil bozukluğu ve ilgili alanlardaki değerlendirmeleri destekleyebilir.

Sonuç olarak, bu araştırmadan çıkan bulgular, cinsiyet değişkeninin bilişsel performans (MoCA-TR) ve metafor kullanımının üzerinde belirgin bir etkisi olmadığını, yaş değişkeninin ise bilişsel performansı etkilediğini ancak metafor kullanımını değiştirmediğini göstermektedir. Ayrıca, MoCA-TR puanları ile metafor kullanım sıklığı arasındaki korelasyonun istatistiksel olarak anlamlı olmaması, metafor kullanımının yalnızca genel bilişsel düzey üzerinden açıklanamayacağını göstermektedir. Metafor kullanımı; dil, kültür, deneyim, ilgi alanları ve bireyin kendine özgü iletişim biçimleri ile yakından ilişkilidir. Dolayısıyla, bilişsel süreçlerde gözlenen yaşa bağlı değişimlerin metafor kullanımına doğrudan yansımadağı sonucuna varılabilir.

6. KAYNAKLAR

- Aydın, İ. H. (2004). Bir felsefî metafor “Yolda olmak”, *Din Bilimleri Akademik Araştırma Dergisi*, 6(4), 9-22. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/52469>.
- Calasanti, T. (2020). Theorizing age relations. In *The Need for Theory* (pp. 199-218). Routledge.
- Champagne-Lavau, M., Charest, A., Anselmo, K., Rodriguez, J. P., & Blouin, G. (2012). Theory of mind and context processing in schizophrenia: the role of cognitive flexibility. *Psychiatry Research*, 200(2-3), 184-192.
- Champagne-Lavau, M., Monetta, L., & Moreau, N. (2012). Impact of educational level on metaphor processing in older adults. *Revue française de linguistique appliquée*, (2), 89-100.
- Demir, C., & Yıldırım, Ö. K. (2019). Türkçede metaforlar ve metaforik anlatımlar. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(4), 1085-1096.
- Demir, I., Koperski, K., Lindenbaum, D., Pang, G., Huang, J., Basu, S., ... & Raskar, R. (2018). Deepglobe 2018: A challenge to parse the earth through satellite images. In *Proceedings of the IEEE conference on computer vision and pattern recognition workshops* (pp. 172-181).
- Finnerup, N. B., Haroutounian, S., Kamerman, P., Baron, R., Bennett, D. L., Bouhassira, D., ... & Jensen, T. S. (2016). Neuropathic pain: an updated grading system for research and clinical practice. *Pain*, 157(8), 1599-1606.
- Hummert, M. L. (2011). Age stereotypes and aging. In *Handbook of the psychology of aging* (pp. 249-262). Academic Press.
- Kaplan, T., Günbayı, İ., & Keser, İ. (2023). Hemşirelik Öğrencilerinin Acının Dönüştürücü Gücü Kavramına İlişkin Algılarının Metafor Analizi Yöntemiyle Belirlenmesi. *Ordu Üniversitesi Hemşirelik Çalışmaları Dergisi*, 6(2), 445-455.
- Kövecses, Z. (2010). *Metaphor: A practical introduction* (2nd ed.). Oxford University Press.
- Lakoff, G., & Johnson, M. (1980). The metaphorical structure of the human conceptual system. *Cognitive Science*, 4(2), 195-208.
- Lakoff, G., & Johnson, M. (2020). Conceptual metaphor in everyday language. In *Shaping entrepreneurship research* (pp. 475-504). Routledge.

- Lakoff, G., & Turner, M. (1989). *More than cool reason: A field guide to poetic metaphor*. Chicago/London: The University of Chicago Press.
- Lima, L. G. F., Bueno, C. P., Rodrigues, L. M., de Aquino Gontijo, L. M., da Costa Ferro, D. A., Coelho, K. O., ... & de Paula, R. S. (2019). Perdas ocasionadas por lesões em carcaças em matadouro-frigorífico no estado de Goiás. *Semina: Ciências Agrárias*, 40(6Supl3), 3729-3740.
- Manzoli, J., Moroni, A., Partesotti, E., Hebling, E., Paiva, C., Dezotti, C., ... & Botechia, T. (2019). Audio-visuals in shared space as a metaphor for mindscapes: generative creation in a network performance. *Proceedings of the Generative Art, Futuring Past-XVII Letterature Festival Internazionale di Roma*, 66-76.
- Middleton, P. G., Mall, M. A., Dřevínek, P., Lands, L. C., McKone, E. F., Polineni, D., ... & Jain, R. (2019). Elexacaftor–tezacaftor–ivacaftor for cystic fibrosis with a single Phe508del allele. *New England Journal of Medicine*, 381(19), 1809-1819.
- Nasreddine, Z. S., Phillips, N. A., & Bédirian, V. (2005). The Montreal Cognitive Assessment, MoCA: a brief screening tool for mild cognitive impairment. *J Am Geriatr Soc*, 53, 695-699.
- Ortony, A. (Ed.). (1993). *Metaphor and thought*. Cambridge University Press.
- Palmore, E. B. (1999). *Ageism: Negative and positive*. Springer Publishing Company.
- Pastorelli, R., Vignozzi, N., Landi, S., Piccolo, R., Orsini, R., Seddaiu, G., ... & Pagliai, M. (2013). Consequences on macroporosity and bacterial diversity of adopting a no-tillage farming system in a clayish soil of Central Italy. *Soil Biology and Biochemistry*, 66, 78-93.
- Ritzer, G. (2007). Introduction to part I. *The Blackwell companion to globalization*, 16-28.
- Rossi, S., Maercker, A., & Heim, E. (2023). Metaphors and Related Expressions in Older Adults in the Field of Trauma and Stress-related Disorders: A Scoping Review. *Metaphor and Symbol*, 38(1), 50-69.
- Sarıdaş, G. (2022). Yabancı Ve Yerli Öğrencilerin Birbirleri Hakkında Görüşlerinin Metafor Yoluyla İncelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 51(234), 1491-1506.
- Temel, M., Dilek, F., & Tosun, Z. (2023). Yaşlı Perspektifinden Yaşlılık Algısı: Bir Metafor Çalışması. *Sağlık Bilimleri Dergisi*, 32(2), 261-268.

Tabanlıoğlu Onan, D., Şahin, S. E. D. A. T., Gököz, Ö. Z. A. Y., Erkin, G., Cakır, B., Elçin, G. O. N. C. A., & Kayıkçıoğlu, A. (2010). Correlation between the dermoscopic and histopathological features of pigmented basal cell carcinoma. *Journal of the European Academy of Dermatology and Venereology*, 24(11), 1317-1325.

Van Dijk, W., & Gage, N. A. (2019). The effectiveness of visual activity schedules for individuals with intellectual disabilities: A meta-analysis. *Journal of Intellectual & Developmental Disability*, 44(4), 384-395.

7. EKLER

7.1 EK:

Merve Savaş_SAĞLIKLI YETİŞKİNLERİN ANLATILARINDA METAFOR KULLANIMLARININ İNCELENMESİ_Emine Kılıç			
ORJİNALLİK RAPORU			
% 13 BENZERLİK ENDEKSİ	% 12 İNTERNET KAYNAKLARI	% 9 YAYINLAR	% 5 ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ
BİRİNCİL KAYNAKLAR			
1	acikerisim.atlas.edu.tr İnternet Kaynağı	% 6	
2	Submitted to The Scientific & Technological Research Council of Turkey (TUBITAK) Öğrenci Ödevi	% 1	
3	acikbilim.yok.gov.tr İnternet Kaynağı	% 1	
4	sporbilimleri.org.tr İnternet Kaynağı	% 1	
5	dergipark.org.tr İnternet Kaynağı	<% 1	
6	openaccess.biruni.edu.tr İnternet Kaynağı	<% 1	
7	1fe3d111-6915-4065-be13- a3b528c7c266.filesusr.com İnternet Kaynağı	<% 1	
8	Aslan, Aslı Esin. "Güvencesiz İstihdamın Psikolojik Ve Fiziksel Sağlık Sonuçları	<% 1	

7.2EK

MONTREAL BİLİŞSEL DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ

Montreal Cognitive Assessment (MOCA)

İsim:
Eğitim:
Cinsiyet:

Protokol:
Test Tarihi:
Doğum Tarihi:

GÖRSEL MEKANSAL / YÖNETİCİ İŞLEVLER		Küp Kopyalama		SAAT çizme (On biri on geçe) (3 puan)		PUAN																									
				Çevresi Rakamlar Kollar [] [] []		___/5																									
ADLANDIRMA																															
						___/3																									
BELLEK		<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>BURUN</th> <th>KADİFE</th> <th>CAMI</th> <th>PAPATYA</th> <th>MOR</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.deneme</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>2.deneme</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>						BURUN	KADİFE	CAMI	PAPATYA	MOR	1.deneme						2.deneme						Puan yok						
	BURUN	KADİFE	CAMI	PAPATYA	MOR																										
1.deneme																															
2.deneme																															
DİKKAT		Sayı listesini okuyun (1 sayı / san.) Hasta sayıları baştan sona doğru saymalı [] 2 1 8 5 4 Hasta sayıları sondan başa doğru saymalı [] 7 4 2					___/2																								
Harf listesini hastaya okuyun. Hastaya her A harfi okunduğunda masaya eli ile vurmasını söyleyin. İki veya daha fazla hata var ise puan vermeyin. [] FBACMNAAJKLBAFAKDEAAAJAMOFAB		___/1																													
100 den başlayarak yedişer çıkarma [] 93 [] 86 [] 79 [] 72 [] 65		___/3																													
LİSAN		Tekrar ettirin: Tek bildiğim bugün yardıma ihtiyacı olan kişinin Ahmet olduğudur. [] Köpekler odadayken kedi hep kanapenin altında saklanırdı. []					___/2																								
Akıcılık / 1 dakikada K harfi ile başlayan maksimum sayıda kelime saydırın. [] N ≥ 11 kelime		___/1																													
SOYUT DÜŞÜNME		Benzerlik. Örn. muz-portakal = meyve. [] tren - bisiklet [] saat - cetvel					___/2																								
GECİKMELİ HATIRLAMA		<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>BURUN</th> <th>KADİFE</th> <th>CAMI</th> <th>PAPATYA</th> <th>MOR</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Kelimeleri İPUCU OLMADAN hatırlama</td> <td>[]</td> <td>[]</td> <td>[]</td> <td>[]</td> <td>[]</td> </tr> <tr> <td>Kategori ipucu</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Çoklu seçmeli ipucu</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>						BURUN	KADİFE	CAMI	PAPATYA	MOR	Kelimeleri İPUCU OLMADAN hatırlama	[]	[]	[]	[]	[]	Kategori ipucu						Çoklu seçmeli ipucu						___/5
	BURUN	KADİFE	CAMI	PAPATYA	MOR																										
Kelimeleri İPUCU OLMADAN hatırlama	[]	[]	[]	[]	[]																										
Kategori ipucu																															
Çoklu seçmeli ipucu																															
SEÇMELİ		Sadece İPUCUSUZ hatırlanan kelimeler için puan verin																													
YÖNELİM		[] Gün [] Ay [] Yıl [] Gün adı [] Yer [] Şehir					___/6																								
TOPLAM						___/30																									

© Z.Nasreddine MD Version November 7, 2004

www.mocatest.org

Normal 21 / 30

Türkçe versiyon 2009. K. Seleklr & B. Cangöz

7.3 EK3

1.sahne

Gelin – Damat Konuşması

Damat diğer takılar ile ilgilenirken kız bir yüzük beğenip eline alıp yüzüğe iç çekerek hayranlıkla bakar.

Gelin: bunu deniyim mi?

Damat: hmm, dene bakalım.

Gelin: nasıl oldu? (iç çekerek)

Damat: çok kaliteli gözüküyor.

Gelin: etiketine bakar mısın bi?

Damat: (okuduktan sonra kaşlarını çatar boğazını temizler elini ensesine götürürken)

Damat: akşam annemlere gidicez değil mi?

Gelin: (hala yüzüğüne hayranlıkla bakarken) hıhı der.

Damat: araba mı alıyoruz ya?

Gelin: (damada dönerek sert bir bakış atar) sen araba alırken iyidi.

SORULAR

Gelin ne hissediyor?

Gelin ne düşünüyor?

Damat ne hissediyor?

Damat ne düşünüyor?

Burada bir patavatsızlık yapıldı mı yani söylenmemesi gereken bir şey söylendi mi?
Söylendiyse kim söyledi?

8. ÖZGEÇMİŞ

1. **Adı Soyadı:** Emine Kılıç

2. **Unvanı:** Dil ve Konuşma Terapisti

3. **Öğrenim Durumu:** Lisans

Derece	Okul Adı ve Bölümü	Mezuniyet Yılı
Lisans	İstanbul Biruni Üniversitesi/ Dil ve Konuşma Terapisi	2016- 2020
Y. Lisans	İstanbul Atlas Üniversitesi/ Dil ve Konuşma Terapisi	2022- 2025

4. İş Deneyimleri

Unvan	Görev Yeri	Yıl
Dil ve Konuşma Terapisti	Özel Etki Rehabilitasyon Merkezi	2020-2021
Dil ve Konuşma Terapisti	Teapi Alanya Dil ve Konuşma Merkezi	2021-2023
Dil ve Konuşma Terapisti	Özel Lazer Göz Tıp Merkezi	2023- Halen

Yayınları (Varsa)

-

Ödülleri (Varsa)

-